

HEEMKUNDIGE PERIODIEK VOOR IZEGEM EN OMLIGGENDE

Ten Mandere

INHOUD

1. De laatste feodale prinses te Izegem	R. Verholle	3
2. Kinderspelen uit grootvaders tijd	A. Vandromme	19
3. Izegemse ambachten van vroeger en nu: -Schoonmakersbazen -	Alf. De Jan	23
4. Situatiekaart van de schoenmakersbazen 1830 -1913	A.B.	29
5. Situatiekaart van de schoenmakersbazen 1850-1913 met meer dan 10 werknemers.	A.B.	37
6. PATRICK SERCU		38
7. Izegems eerste wereldkampioen: P. Sercu	A.B.	39
8. Peetje Ghelierens beenhouwrij	A.B.	40
9. PEETJE GHEKIERENS BEENHOUWERIJ	A.B.	41
10. De blauwe kroon	+ E.H.P. Declercq	45
11. Z.E.H. Kan. Deken. Jozef Sobry		47
12. Z.E.H. KAN.DEKEN JOZEF S O B R Y		49
13. IZEGEM: DE VIER PAROCHIES	A.B.	50
14. Een parochie werd govierendeeld.	A. Vandromme	51
15. Actueeltjes	A.B.	53
16. ACTUEELTJES		57
17. MGR. ROGER BUYSE, BI SCHOP VAN LAHORE		58
18. Naderc Kennismaking met MGR. R. BUYSE, O.F.M.	Robert Leroy	59
19. Kaart van de PANJAB MISSIE 1	A.B.	61
20. Kaart van de PANJABMISSIE 2	A.B.	62
21. Kringloven	R. Leroy	65
22. Ledenlijst 1962-1963		66

ADRESSEN:

Voorzitter: R. Verholle, Inspecteur L.O. Hoyestraat, 21, Izegem
Ondervoorzitter: J. Bourgeois, Marktstraat, Izegem
Secretaris: R. Leroy, Boomforeeststraat, 51; Izegem
Redactie : Ant. Vandromme, Blauwhuisstraat, 54, Izegem

DE REDACTIE VRAAGT:

1. Meer kortere bijdragen over diverse onderwerpen, te bezorgen aan bovenvermeld adres.
2. ...dat de leden die vragen te stellen hebben over verschillende onderwerpen van heemkundige aard, dat ze deze zouden schriftelijk willen mededelen aan de redactie.

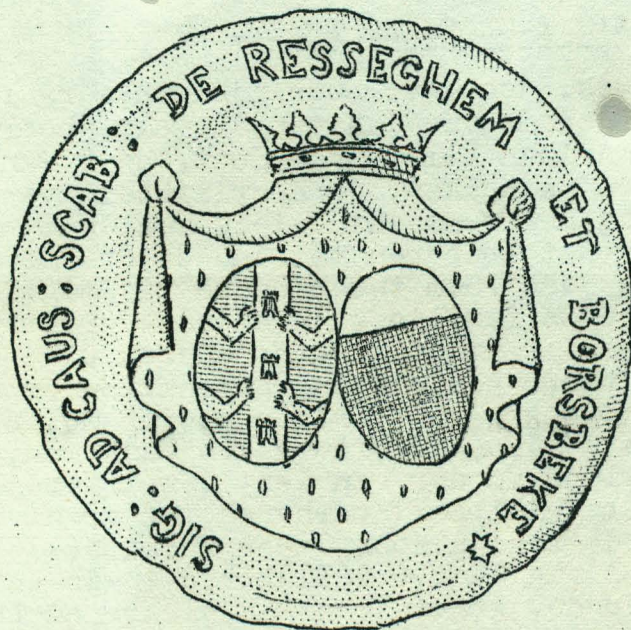
HOE WORDT MEN LID VAN "TEN MANDERE" ?

1. Men kan persoonlijk betalen aan de heer Alberic DEPRez, Bank van Roeselare, Marktstraat, Izegem P.R. 4032.87 met vermelding: "voor Ten Mandere, jaargang ....."
2. Men kan ook overschrijven op de P.R. 95.76 van de BANK VAN ROESELARE EN WEST - VLAANDEREN met de vermelding: "Voor Ten Mandere, jaargang ....."

ERELEDEN	150 F
STEUNENDE LEDEN	100 F
WERKENDE LEDEN	75 F

ZIJT G' OVER 'T TIJDSCHRIFT ECHT KONTENT,
ZEUR DAN OOK NIET OP EEN CENT !

Wapens van BRANCAS-
MERODE - ISENGHIEN .
de la Flandre, p 306
Vaernowyck.

LAURAGUAIS en van GAND-
uit "Sceaux et armoiries
door burggraaf de Ghollinck

DE LAATSTE FEODALE PRINSES VAN IZEGEM

In aansluiting met de bijdrage over de verkoping van de prinselijke goederen te Izegem en omgeving in 1828 past wel een artikel over de laatste feodale heerseres over onze stad, Elisabeth Pauline van Gent-Merode, prinses van Izegem en Massemen, gravin van Middelburg, burggravin van Ieper, gravin van Lauraguais, enz.

Wij leggen de nadruk op "feodale" prinses, aangezien haar nakomelingen nog wel een zekere tijd de titel gevoerd hebben van prins of prinses van Izegem, doch niet meer de feodale bezitters waren van het prinsdom zoals dit in vroegere eeuwen het geval was.

Ook al zijn ons van deze prinses slechts twee bezoeken aan onze stad bekend en al heeft zij, althans bij ons weten, in de geschiedenis van Izegem geen andere rol gespeeld dan het aanstellen van de wet en het opstrijken van de leenrechtelijke inkomsten van het prinsdom, toch loont het wel de moeite nader kennis te maken met haar levensgeschiedenis. Deze geeft ons immers een inzicht in de manier, waarop in vroegere eeuwen zo talrijke bezittingen in handen kwamen van eenzelfde familie, waarvan de leden meestal zeer losse betrekkingen onderhielden met de domeinen die hun toebehoorden. Dit wordt op duidelijke wijze geïllustreerd door de levensgeschiedenis van deze prinses van Izegem.

DE VILAIN'S : GROEIEND BEZIT.

In 1525 was, door het huwelijk van Margareta van Stavele, dochter en erfgename van Jan van Stavele, heer van Izegem en Emelgem, met Adriaan Vilain van Gent, heer van Ressegem, St.Janssteen, Wetteren en Kalken, de heerlijkheid van Izegem in het bezit gekomen van het geslacht Vilain van Gent. Izegem zou aan dit geslacht blijven toebehoren tot aan de Franse Revolutie.

Gedurende deze ruim tweehonderd vijftig jaren zouden de bezittingen van deze familie zich steeds verder uitbreiden en uitgroeien tot een der grootste erfgoederen uit de voorbije eeuwen. Hiermede werd reeds een aanvang gemaakt onder Maximiliaan van Gent(+1583), opvolger van Adriaan voornoemd, die door zijn huwelijk met Philippina de Jauche, vrouwe van Massemen, Westrem, Oordegem, enz., het patrimonium der van Gent's met deze bezittingen vermeerderde. Door Philips II verheven tot graaf van Izegem, werd hij opgevolgd door zijn zoon Jacob Philips(+1628). Diens zoon Philips Lamoral van Gent, (+1631) trad in de echt met Margareta-Isabella de Merode, gravin van Middelburg en burggravin van Ieper, vrouwe van Lannoy, Linselles, Houplines en Wahagnies in de kasselrij van Rijsel, gravin van Oignies, vrouwe van Croisilles, Wancourt, Vrancourt, Saint-Léger, Bullecourt, Hachicourt en Gueppe in Artesië, barones van Herstal en Wandre, enz.

EEN PROCES VAN HONDERD JAAR.

De familie de Merode bezat bovendien een schuldvordering van 1 miljoen 700.000 florijnen op het huis van Nassau, dit sedert de dood van Philips-Willem, zoon van Willem van Oranje en Anna van Egmont.

Willem de Zwijger was op 2 maart 1551 op het kasteel van Buren gehuwd met Anna van Egmont, gravin van Buren en Leerdam, dochter en erfgename van Maximiliaan van Egmont, graaf van Buren en Leerdam, en van zijn echtgenote Françoise de Lannoy, erfgename van Lannoy, Lys, enz.

Volgens het huwelijkscontract, getekend op dezelfde 2 maart 1551, schonk Françoise de Lannoy aan haar dochter als bruidsschat de prijs van haar bezittingen te Drongen alsmede van talrijke andere bezittingen, met dit voorbehoud nochtans dat, wanneer haar dochter stierf vóór haar of stierf zonder kinderen, of haar kinderen zonder kinderen, deze bruidsschat zou terugkeren naar haar moeder, indien deze nog leefde, of naar haar naaste erfgenamen van de zijde der Lannoy's, indien zij reeds gestorven was.

Wat Françoise de Lannoy scheen voorzien te hebben, deed zich inderdaad voor: Anna van Egmont stierf vóór haar moeder, twee kinderen nalatend, die achteraf wel huwden doch beiden zonder kinderen stierven.

Philips de Merode, graaf van Middelburg, vader van Margareta-Isabella voornoemd, en naaste erfgenaam van Marie de Lannoy, spande tegen het huis van Nassau een proces in om de restitutie van de erfenis te bekomen. Dit proces, dat bijna een eeuw duurde,

eindigde met de erkenning van de rechten der graven van Merode op het huis van Nassau. Aangezien dit laatste de verschuldigde som niet kon terug betalen, kreeg het geslacht van Gent, Merode en Izegem de bezittingen van het huis Châlons-Oranje in het graafschap Bourgondië, die toebehoorden aan het huis van Nassau.

VERDELING EN HERENIGING VAN DE BEZITTINGEN.

Philips-Lamoral was ondertussen opgevolgd geworden door zijn oudste zoon Maximiliaan, die in 1636 stierf zonder erfgenamen, zodat zijn bezittingen overgingen naar zijn broer Philips-Balthazar (+1680), die gehuwd was met Louisa Henriquez de Sarmiento. Onder hun zoon Jan-Alfons(+1687), gehuwd met Marie-Thérèse de Crevant d'Humières, dochter van de hertog van Humières, pair en maarschalk van Frankrijk, werd Izegem tot prinsdom verheven. Door de nakomelingen zal thans bij voorkeur de titel van "Prince d'Isenghien" gedragen worden. Hier mag wel de Franse benaming "prince d'Isenghien" gebruikt worden; daar de heren van Izegem, die vroeger meestal te Brussel verbleven, zich thans in Frankrijk gevestigd hadden en volledig bij de Franse adel ingeschakeld waren.

Jan-Alfons voornoemd had twee zonen, nl. Louis, die de titel van Prins van Izegem zou dragen, en Alexander, gewoonlijk graaf van Merode en Middelburg genoemd. De uitgestrekte bezittingen van dit huis werden onder deze twee zonen verdeeld, doch aangezien Louis, na driemaal gehuwd geweest te zijn, in 1767 stierf zonder kinderen, werd alles terug verenigd onder zijn broeder Alexander, of liever onder dezes nakomelingen, aangezien Alexander zelf reeds gestorven was in 1738, twee dochters nalatend, nl. Elisabeth-Pauline, de prinses van Izegem, over wie het in deze bijdrage gaat, en Louise-Pauline. Deze laatste, gravin van Gent-Vilain genoemd, huwde met Alexander, hertog van Rochefoucauld en stierf zonder kinderen, zodat de bezittingen opnieuw verenigd werden onder haar zuster Elisabeth, die tot aan haar huwelijk geen andere titel voerde dan "princesse d'Isenghien".

'N EINDELOZE REEKS BEZITTINGEN.

Aldus waren de aanvankelijk beperkte bezittingen van de Vilain's uitgegroeid tot een haast eindeloze reeks domeinen: prinsdommen, graafschappen, burggraafschappen, heerlijkheden, enz.

Van haar oom Louis had de prinses immers geërfd: het Prinsdom Izegem met Emelgem, het Prinsdom Massemen met de heerlijkheden Westrem, Wetteren, Kalken, Oordegem en Smetlede, het graafschap Middelburg, het burggraafschap Ieper met Krombeke, Reninge, Ooste en Copervole(ons niet bekend), Nieuwkapelle en Koekelare, alsmede de baronie Ressegem met Borsbeke.

Uit dezelfde bron stonden de vele bezittingen in de kasselrij Rijsel en in Artesië: de heerlijkheid van Houplines, de Baronie van Croisilles met de heerlijkheden Wancourt, Vrancourt, Que-napt, Saint-Léger, Archicourt, de domeinen te Frélinghien, Pré-
mesques, Erguinghem, het burggraafschap Wahagnies, enz.

Verder treffen wij in haar bezittingen nog aan: de heerlijkheden van Linselles, Blaton, Gajon, Valjoli, de stad Charleroi met Gilly, Châtelinèau en Lambresart, de domeinen te Wignars, Imsrode, Monnars, Bury, Thiloy, Ravnnes, enz.

Na de dood van haar zuster Louise in 1772 kwamen ook de domeinen uit Boergondië, Franche-Comté en Zwitserland in haar bezit: het burggraafschap Besençon met Montfaucon, Châtelneuf, Nozeray, Châtelblanc, Chalamont, Vers, Montrivel, Arguel, de baronie Arlay in de Jura die op zichzelf reeds meer dan 500 lenen en achterlenen telde, het graafschap Bletterans met Sellières, Valampoulière, Lons-le-Saunier, Châtillon, Orgelet, Chavannes, Montfleur, Saint-Laurent-de-la-Roche, Jougne, Montrond, Sainte-Agnès, Mirabel, Châtel-Guyon, enz. en in het graafschap Geneve de heerlijkheid van Neufchâtel.

Haar jaarlijks inkomen werd toen geschat op minimum 900.000 pond, een voor die tijd fabelachtige som, die geweldig contrasteert met de benarde situatie waarin zich toen het merendeel van de Franse adellijke families bevonden.

EEN ONGELUKKIG HUWELIJK.

6 Elisabeth-Pauline, prinses van Izegem, was geboren te Parijs op 20 oktober 1737. Zij werd grotendeels opgebracht bij haar oom Louis, prins van Izegem, die toen gehuwd was met Marguerite de Grimaldi, dochter van de prins van Monaco. Op zeventienjarige leeftijd werd zij uitgehuwelijkt aan Louis de Brancas-Villars, graaf van Lauraguais. Voor dit huwelijk verleende Lodewijk XV zijn bijzondere instemming, een voorrecht dat de verloofden werd toegestaan, omdat de ouders van de bruidegom, de hertog en hertogin van

Lauraguais, een zeer hoge plaats bekleedden aan het hof en er zelfs logeerden, terwijl de vader van de bruid maarschalk van Frankrijk was en bij brevet van 23 april 1696 dezelfde voorrechten genoot als de hertogen.

Dit huwelijk, met grote praal ingezegend op II januari 1755, zou zeer ongelukkig worden, hoofdzakelijk door de schuld van de bruidegom, die als het prototype kan gelden van de toenmalige frivole en libertijnse Franse adel. Wapenbedrijf en een zeker dilettantisme in kunsten en wetenschappen, feesten en uitspattingen, voorbijgaande avonturen en blijvende verhoudingen met allerlei dametjes uit de adel of uit de toneelwereld, vulden de dagen der grote heren uit die tijd. De levensgeschiedenis van de graaf van Lauraguais kan men trouwens terugvinden op elke bladzijde der biographie van Sophie Arnould, een beroemde en tevens beruchte actrice uit die dagen.

DE GRAAF VAN LAURAGUAIS.

Geboren te Versailles de 3 juli 1733, was Louis-Léon-Félicité, graaf van Lauraguais, de oudste zoon van Louis de Brancas, hertog van Villars en pair van Frankrijk, en van diens eerste vrouw Adélaïde d'O, markiezin van Framonville en gravin van Manicamp.

Louis de Brancas, vader, was in 1743 hertrouwd met Diane de Mailly-Nesle, die met haar vier zusters, de beruchte demoiselles de Nesle, deel uitmaakte van de lange stoet minnaressen van Lodewijk XV.

De jonge echtgenoot van onze prinses schijnt ten andere erfelijk zwaar belast geweest te zijn, want Dansaert noteert over voorouders het volgende: "L'amour coulait follement dans les veines des Brancas, et cela depuis des temps fort reculés. Dans cette galerie de portraits ancestraux, on peut citer quelques figures particulièrement typiques, telles celle de Jacques de Bourbon, bâtard de Vendôme; Julienne d'Estrées, propre soeur de Gabrielle et toutes deux maîtresses de Henri IV; Suzanne Garnier,..... et voici la bisaieule de Louis de Lauraguais, Marie de Brancas, qui passe pour avoir comme auteur de ses jours le bel abbé d'Estrées; enfin..... cette duchesse Julie de Bourbon, enfant naturelle de Henri de Bourbon, également bisaieule de Louis de Lauraguais....."

In één trek heeft zijn tijdgenoot Voltaire hem getypeerd, toen hij zei dat de Lauraguais alle mogelijke eigenaardigheden bezat. De oorlog, de letterkunde, het toneel, de wijsbegeerte, de wetenschap, de feesten en partijen allerhande en niet het minst zijn galante avonturen maakten van zijn leven één rusteloze jacht. Hij beweerde de nieuwe gedachten van zijn tijd aan te kleven, doch was in de grond bezeten door een echte kaste-hoogmoed. Hij pakte uit met de bescheidenheid van een amateur in de kunst, die uit liefhebberij verzen en tragedieën schreef, doch hij gaf zich voortdurend, met een zekere ijdelheid, uit voor een miskend auteur. 7

Steeds en overal wilde hij zich in het middelpunt van de belangstelling werken. In zijn onverstoorbare uitbundigheid lag iets van een onverantwoordelijke gek.

Men verhaalt over de Lauraguais de volgende sterk typerende gebeurtenis. Daags na de slag bij Krefeld, waar hij zich buitengewoon onderscheiden had, riep hij zijn officieren bijeen en richtte tot hen de volgende woorden: "Gij zijt dappere mannen, ik ben er getuige van geweest. Maar wij oefenen een slechte stiel uit: op de grond slapen, ons tot de uitputting vermoeien, en daarna een geweerschot krijgen. Dat past mij hoegenaamd niet en ik heb er genoeg van. Ik verzoek U mijn afscheid te willen aanvaarden". Daarop verliet hij het leger om er nooit meer terug te keren.

Deze beslissing legde hij ten andere vast in een gedicht, waaruit tevens duidelijk zijn levenshouding spreekt:

J'ai vu périr Gisors et perdre une victoire,
Où je manquais cent fois de périr à mon tour;
Mon sang sur mes lauriers coulait à mon retour:
Cela m'en dégoûta plus qu'on ne saurait croire,
Qu'on en jase tant qu'on voudra,
Apollon peut rayer mon nom de son grimoire;
Non, les neuf filles de Mémoire,
Ami, n'en valent pas une de l'Opéra;
Aux hommes comme nous on n'en fait point accroire:
J'abandonne Mars pour l'Amour.....

Drie jaar na zijn huwelijk neemt Louis de Lauraguais, onder de naam van Monsieur Dorval, zijn intrek in het kleine hotelletje van de familie Arnould te Parijs. Hij toont er zich zeer voorkomend tegenover de ouders en zelfs terughoudend tegenover hun zeventienjarige dochter, de operazangeres Sophie, tot op een mooie morgen diezelfde Sophie en Monsieur Dorval spoorloos verdwenen zijn. Van dan af begint tussen deze beide een openlijke verhouding, die tientallen malen zou verbroken worden doch telkens weer hernomen en uiteindelijk zou blijven voortduren tot aan de dood van de zangeres. In de loop van de jaren kreeg deze vier kinderen, die alle door de Lauraguais erkend werden. Ondertussen gaf zij zich met andere mannen af, terwijl de graaf telkens weer nieuwe geliefden vond onder de actrices en danseressen van die tijd.

Het eigenaardige in deze verhouding is wel, dat de graaf zijn vele minnaressen royaal onderhield, zodat hij tot over de kop in de schulden stak, doch zich tegenover Sophie eerder krenterig aanstelde. Toen hij op zekere dag naar Genève vertrokken was om er Voltaire een nieuwe tragedie van zijn hand voor te leggen, schreef Sophie hem een brief, waarin zij de Lauraguais nog beter typeert dan Voltaire.

Wij geven hier dit schrijven in vertaling:

Mijnheer mijn goede vriend,

Gij hebt een zeer mooie tragedie gemaakt, zo mooi dat ik er niets van begrijp, niet meer dan van Uw handelwijze. Gij zijt naar Genève vertrokken om er de lauwerkroon van de Parnassus te ontvangen uit de handen van Mr. de Voltaire, maar hij hebt mij alleen gelaten, overgelaten aan mij zelf. Ik maak gebruik van mijn vrijheid, deze vrijheid die zo dierbaar is aan de filosoof, om mij van U te bevrijden. Gelieve dit niet slecht te vinden; ik ben het beu te leven met een gek, die zijn koetsier stukgesneden heeft en die wilde mijn vroedmeester worden met het inzicht mij ook stuk te snijden. Laat mij derhalve toe mij te beveiligen tegen Uw encyclopedische bistouri....."

Terzelvertijd richtte zij tot de prinses de volgende brief:

Madame,

Andermans goed brengt geen baat. Ik besef thans ten volle de waarheid van dit spreekwoord door de zorgen en de moeilijkheden, die mij bezorgd worden door het goed, waarvan ik U beroofd heb. Vol berouw over mijn fout en vast besloten deze niet meer opnieuw te begaan, ontdoe ik mij van de paarden en de koets en van alle andere geschenken, die de graaf de Lauraguais zo goed was mij aan te bieden, opdat hij mij, nu ik van zijn persoon afzie, niet zou beschuldigen van een gemis aan kiesheid.

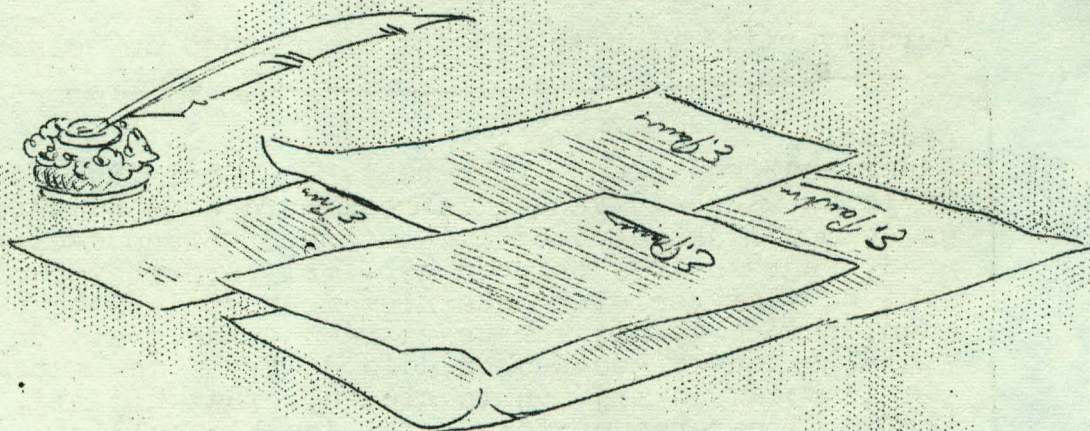
Ik wil evenmin de twee kinderen behouden, die ik bij dit schrijven voeg, aangezien ik vrees dat hun aanwezigheid mij voortdurend zou herinneren aan hem, die ik voor altijd wil vergeten. Hij houdt immers van zijn werken en hij zal er mee ingenomen zijn, zo veronderstel ik toch, deze dubbele editie terug in zijn bezit te krijgen.....

Ik ben beschaamd mij tot U te wenden, want U zijt in deze kwestie de beledigde. Ik hoop dus op Uw edelmoedigheid....."

De prinses van Izegem behield de twee kinderen, maar de karos, de juwelen en andere geschenken stuurde zij terug naar Sophie Arnould, samen met een rente van 2000 pond, die de zangeres maar aanvaardde op aandringen van de prinses. Na enkele maanden keerde Sophie trouwens terug bij de Lauraguais, wat haar niet belette openlijk verhoudingen aan te knopen met andere mannen. We zouden het met een Westvlaamse uitdrukking kunnen typeren als "het was zak naar bezatse".

Na de Franse Revolutie trok de Lauraguais zich terug op zijn goed te Manicamp, van waar hij nog regelmatig brieven stuurde naar Sophie, haar telkens opnieuw uitnodigend haar levensavond bij hem te gaan doorbrengen. Dit is echter niet gebeurd.

Zijn wangedrag doodde al spoedig alle liefde bij zijn echtgenote, die na negen jaar leed en vernedering de scheiding van woonst en goederen aanvraagde en deze ook bekam bij vonnis van 13 juli 1764. Voortaan zou zij zich uitsluitend wijden aan het beheer van haar uitgestrekte bezittingen en de opvoeding van haar beide dochters, waarvan de oudste, Pauline de Brancas, geboren de 23 november 1755, in de echt trad met Louis, regerende hertog van Arenberg en later prins van Izegem, terwijl de jongste, Antoinette de Brancas, gewoonlijk Mademoiselle de Manicamp genoemd, in het klooster trad.

OP BEZOEK TE IZEGEM : DRIE VERSIES.

Zich niet willende tevreden stellen met de rapporten van haar ontvangers, ondernam de prinses in 1768 een inspectietocht doorheen haar domeinen in het noorden. Op 8 juni was ze aldus te Houplines, en op 15 juni deed zij haar plechtige intrede te Izegem. Over dit bezoek vertelt Kanunnik Tanghe op blz. 167 van zijn "Parochieboek van Izegem" het volgende:

" Deze feest was alzoo wat netelachtig: de prinses kon geen vlaemsch en het meestendeel dergenen die daer behoorden te verschynen, wisten geen fransch. Niettemin haelde eenieder het beste fransch uit, dat hy kon, en de feest ging haren gang. Aen de kerkdeur wierd

zy van de geestelykheid ingehaald en door heer Maes, koadjutor van pastor Lust, verwellekomd, op een onverwachte manier, waeraen zy volkomen wel wist te beantwoorden. Men zou honderd keeren en nog raden, zonder het te achterhalen, op wat wyze, de koadjutor den aenvang zyner aenspraek maekte. Welnu de goede priester begon met de prinses leering te vragen, uit den doornikschen Katechismus. Madame, zeide hy, êtes vous chrétienne? En de prinses antwoordde: Oui, par la grâce de Dieu. Dan maekte de evengenoemde koadjutor aen mevrouw een bevallig en welgepast gelukwenschje, waerover zy, ten uiterste, voldaan was. 's Anderendaegs teekende Hare Hoogheid gildelid voor den Stalenboege, vooraf tien louis voor doodschuld betalende, op voorwaarde dat er, na hare dood, ter lafenis harer ziel, een lijkdienst zou gedaen worden in de parochiale kerk, aen den autaar van Sint-Jooris. Haer handteeken bevindt zich op den gildeboek in dezer voege: De Gand, princesse d'Isenghien et de Mamimes".

Vanwaar Kanunnik Tanghe dit verslag gehaald heeft, weten wij niet, want zoals altijd geeft deze schrijver geen bronnen aan voor zijn geschiedschrijving.

Van heel wat minder ontoesiasme getuigt het verslag van E. H. Maes zelf, zoals dit voorkomt in de parochieregisters van Izegem en waarvan E.H. Jozef Geldhof destijds de vertaling bezorgde.

" Op 15 juni 1768 deed de prinses van Izegem haar plechtige intrede in de parochie. De schikkingen om haar in onze kerke te ontvangen, heeft ons getracht voor te schrijven haar oppertoeziener D. Cardinael uit Ieper. Aan dit voorschrift heb ik niet willen gehoorzamen, daar ik oordeelde dat het zijn recht niet was (als zijnde leek en geen geestelijke) ons zulkdanige schikkingen voor te schrijven. Zodus, zonder zijn schikkingen in acht te nemen, heb ik gedaan als volgt: Mevrouw de prinses is in de kerk gekomen tot onder den orgel (t'enden de kerk, boven de meeste deure) en ik ben tegengegaan. Ik heb ze met weinige woorden begroet. Daarna lichtelijk besproeiende, heb ik ze met wijwater besproeid en zij heeft aanstonds voorzichtig de vingers aan de kwispel gestoken. Maar in het weggaan uit de kerk heb ik het een weinig harder gedaan, opdat zij het zou kunnen zien dat het geen aanbieding van wijwater was, maar een besproeiing, waarom zij mij, zo het mij scheen, leelijk bezien heeft. Ik heb, met de koorkappe bekleed en met gedekten hoofde, haar geleed naar de plaats, die haar tegen mijn wil binnen de koor was bereid geweest, op bevel van onzen greffier de Heer Dujardin en mogelijks D. Cardinael voornoemd, en dit bevendien langs de Evangeliekant, doch op de vlakke vloer van de kapel. Daar tegen ben ik uitdrukkelijk opgekomen in bijzijn van het volk en gezegd dat de bidbank minstens langs de Epistelkant zou staan, tenzij de tijd ontbrak en de prinses reeds aanwezig was. Een troon of verhoog heeft zij niet gehad, maar eenvoudige kussens boven en beneden den bank om te knielen, en een zate er achter. En alzoo heb ik de zegen met het Hoogwaardige gegeven, gelijk in het Lof met assistentie van de twee heren onderpastoors onder de zang van "Te Deum laudamus". Dit gedaan zijnde heb ik de prinses met wijwater

besproeid als voordien en ze met eerbied geleid tot onder den orgel en ze in vrede gelaten. Welke zaken ik getuig als gebeurd zijnde op 15 juli 1768. Getekend Maes, hulppriester te Izegem". (J. Geldhof: " De Kerk van Izegem per 25 jaar " - De Mandelbode van 15 november 1952).

De derde versie is officieel en bijgevolg..... neutraal! Wij vinden haar in het Resolutiebouck van Iseghem 1696-1793 en zij luidt als volgt:

" Actum 15 Junij 1768.

" Relaes van de plechtigheden dier gedaen sijn aen seer hooghe, seer mogende ende seer doorluchtighe Princesse haere Excellentie Elisabeth Pauline de Gand van Merodes ende van Montmorencij, Princesse van Iseghem, Mamines, et^a et^a et^a, gravinne van Lauraguais, et^a et^a et^a, doende haeren Entrée ende nemende possessie van dit haar Prinsdom van Iseghem binnen desen dorpe, den 15en Junij voorseyt.

" Ten selven daeghe ontrent den drije uren naer middagh hebben Dheeren hooghbailliu Burghmeester Schepenen endre greffier deser prochie ende Prinsdomme van Iseghem ende Emelghem in corpore opgevolght van hunnen dienaeren haere voornomde Excellentie geweest ontfanghen Ter prochie van Emelghem Int gescheed der selve prochie ende degonne van Cachttem recht over het Eegael Straetjen op de straete leedende van T'geseide Cachttem naer Iseghem, alwaer door den heer hooghbailliu ende daer naer door den greffier over het magistraet sijn afgeleijt geworden aen haere Excellentie de complimenten van geluckwenschinge.

" Daer naer sijn gevolght in corpore alle de gulden binnen Iseghem met slaende trommels, vliegende vendels ende musicale Instrumenten, te weten eerst het gulde van Ste Barbara onderhouden met de busse

het gulde van St Sebastiaen onderhouden met den handtboge de confrerie van Rhetorica ende van het alderheijlighste sacrament

het gulde van St Joris onderhouden met den stalen cruysboge.

" Ende naer dien bij de hoofden der selve gulden cock de complimenten waeren afgeleijt, hebben sij onderwijs haere hoogheijt, sittende in eene coetse, voorafgegaen, te weten, het magistraet voor de coetse voor hun het gulde van St Jooris, voor die de gunne van Rhetorica, voor deselve het gulde van St Sebastiaen, ende het gulde van Ste Barbara het voorenste ende alsoo haere Excellentie geconduisiert naer de parochiale kercke binnen Iseghem.

" Alwaer de clergé in choorcappe aende groete kerckdeure haere Excellentie op dhandt gepresenteert heeft het gewijd water, haer gecomplimenteert ende geleedt tot binnen het sanctuarium alwaer ter zijden den hooghen autaar op den cant van het Evangelie haere Excellentie ghestelt was een fauteuillie met knielbank tapijt ende cussens, die daer op geknielt heeft geweest gedeurende het geven van de twee benedictien van het Hooghweerdigh, ende

t'singen vanden Te deum laudamus ende oratien, daer naert wiert haere hoogheijt op haeren knielbanck wederom op dhandt gepresenteert het gewijdt water ende door de clergé in cappe geconvoijeert tot aende geseyde groote kerckdeure.

" Daer naer is haere Excellentie gegaen naer de Schepenen camer ordinaire alwaer sij verclaert heeft te continuiëren het magistraet ende vervolt de vacherende plaetse van een schependom.

" Naer dies is haere hoogheijt gegaen naar het couvent van St Francois binnen desen dorpe, alwaer het gemeente der religieusen met hunnen priester in choor cappe aende voorpoorte hebben gecomplimenteert haere Excellentie ende, naer op dhandt gegeven te hebben het gewijdt water, haer geleedt binnen de cappelle alwaer ook ghestelt was fauteuillie met knielbanck tapijt ende cussens waerop haere hoogheijt was gestelt gedeurende het geven van de twee benedictien met het hooghweerdighe ende T'singen vanden te deum Laudamus ende oratie aldaer, ende naer bij den priester ghepresenteert was wederom het gewijdt water op dhandt van haere Excellentie heeft hij die geconvoijeert tot buijten ges-de cappelle.

" Des anderen daeghs 16en dito ten acht uren en alf s' morgens is haere Hoogheijt sittende in haere coetse voorgegaen door het magistraet ende t' gulde van St Jooris gheconduiseert naer de Kercke van Emelghem alwaer de clergé in cappe haere Excellentie aende groote kerckdeure heeft ghepresenteert op dhandt het gewijdt water, ontfangen ende gecomplimenteert ende soo geleedt inden hooghden choor alwaer gestelt was een fauteuillie met knielbanck tapijt ende cussens, waer op haere Excellentie geknielt heeft geweest gedeurende het geven vande twee benedictien van het hooghweerdigh ende t'singen vanden te deum Laudamus ende oratie, ende naer dies den heer pastor haer Extie wederom het gewijdt water ter hand hadde gepresenteert heeft hij in cappe haer geconvoijeert tot aende gesegde groote kerckdeure.

" Van waer haere doorluchtigheijt vertröcken is ten selven stonde naer haer stede van Middelborg in Vlaenderen.

Deze officiële versie stemt in elk geval niet overeen met deze van coadjutor Maes en schijnt er herhaaldelijk met nadruk op te wijzen, dat de prinses het gewijdt water "gepresenteert wierd op dhandt".

Twee jaar later, namelijk op 21 juni 1771, was de prinses opnieuw op bezoek te Izegem. Ditmaal is het verslag hierover in het Resolutieboek heel wat korter.

" Actum 21 Junij 1770.

" Ten selven daeghe wesende den octaeve dagh van het alderheylighste sacrament heeft seer hooghe seer mogende ende seer doorluchtige vrouwe haere Excellentie Elisabeth Pauline van Ghend, van Merode van Montmorency, Princesse van Iseghem, Mamines, et^a, gravinne van Lauraguais, et^a et^a et^a, alhier tot Iseghem sijnde, van de groote marct binnen desen dorpe tot inde kercke de proces-
sie gevolght met eene flambeeuwe achter het alderheylighste ende

ghecommen sijnde inde gesege kercke heeft haere hoogheijt voorseijt haer geknieltdt ter selve plaetse alwaer sij geknieltdt was geweest den 13en Junij 1768 int nemen van haere possessie van desen dorpe ende prinsdomme te weten op eenen knielbanck overdeekt met een tapijt ende cussen op den Cant van het Evangelie binnen den communiebanck ter sijden den hooghen autaar om aldaer te ontfanghen de Benedictie van het Alderheijlighste Sacrament, tot welcker gedachtenisse wij dezen alhier ten resolutie boucke hebben bekend ghemaect.

Volgens de Kerkresiters was er opnieuw herrie bij dit tweede bezoek van de prinses. De coadjutor wilde haar buiten het koor houden, maar tijdens de processie werd haar zetel binnen het koor geplaatst. E.H. Maes merkt dienaangaande in hetzelfde register op: "En alzo ben ik, als de benedictie gedaan was, aanstonds uit de kerk gegaan, hare excellentie op de plaats latende die zij ingenomen had. Dat zulks mij grotelijks misgaagde, hebben deze genoeg bestatigd."

EEN ECHTE VORSTIN.

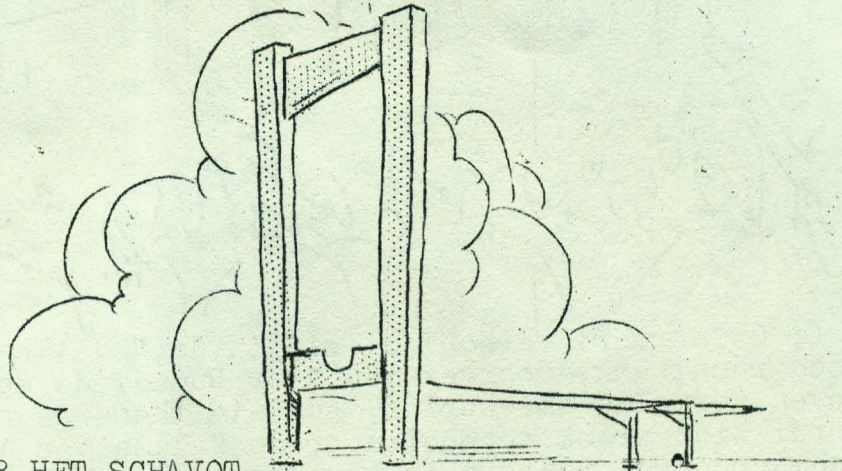
Op 18 juni werd zij ingehuldigd als vrouwe van Wetteren en enkele dagen later was zij te Brussel, waar zij haar intrek nam in het "hôtel d'Isenghien", dewoning harer voorvaderen, gelegen op de hoek van de Kleine Minimenstraat en de Zavel. Het zou haar enige tocht blijven door onze streken en ook het enige bezoek aan de stad, waarvan zij de naam droeg.

Na een dergelijke inspectietocht doorheen haar bezittingen in Franche-Comté, Bourgondië en het graafschap Genève, gaat de prinses zich vestigen te Arlay in de Franse Jura. Zij doet er grondig het kasteel herstellen en terzelvertijd uitbreiden; omringende gebouwen, die het zicht op de streek belemmeren, worden afgebroken; uitgestrekte parken worden er aangelegd en in het stadje Arlay worden nieuwe gebouwen opgetrokken; percelen grond die vroeger tot Arlay behoord hebben, worden teruggekocht. De prinses doet haar plechtige intrede op 15 mei 1775, voorafgëgaan door een prachtige stoet en zij zelf gezeten in een staatsiekoets, gespannen met acht Deense paarden; zij wordt gevolgd door een hele rij rijtuigen en goederenwagens en tenslotte door dertig meiden en knechten.

Te Arlay wordt een echte hofhouding ingericht en gedurende de volgende maanden moeten al haar leenmannen zich bij de prinses aanmelden om hun vasaliteit opnieuw te bekennen, terwijl de afgevaardigden der gemeenten haar rechten komen erkennen. Deze bezoeken duren de gehele zomer en Arlay wordt als een echte hoofdstad, voortdurend gevuld met hooggeplaatste bezoekers uit alle mogelijke gewesten. In 't vervolg komt de prinses elk jaar de zomermaanden doorbrengen te Arlay en blijft er soms tot in november.

14 Zo gaan de jaren. Door verschillende aankopen weet de prinses haar bezittingen nog verder uit te breiden en anderzijds is het haar voortdurende bekommernis overal tot het minste van haar

heerlijke rechten te doen erkennen en de daaraan verbonden verplichtingen door haar onderdanen te doen nakomen. Zij is nog de vorstin uit vroegere eeuwen en schijnt niet te beseffen, dat de tijden veranderd zijn. We staan immers aan de vooravond van de grote Franse Revolutie.

NAAR HET SCHAVOT.

In de winter van 1788-89 keert de prinses terug in haar hotel van de rue de Bourbon te Parijs. De Staten-Generaal worden op 5 mei 1789 bijeengeroepen. Overal is een opstandige beweging aan 't groeien. Reeds op 27 juli moet het kasteel te Arlay tegen plundering en vernieling beschermd worden. In de hoofdstad nemen de woelingen toe en daarom gaat de prinses zich op 9 september op haar kasteel te Oignies in Frans-Vlaanderen vestigen.

Daar ontvangt zij een smeekbrief van een zekere Dumas, zoon van een gewezen hovenier van Arlay, nu verlopen advocaat, die haar verzoekt aangesteld te worden als beheerder van een deel van haar goederen. Hij is de prinses echter onbekend en zijn smeek-schrift zal waarschijnlijk zonder antwoord gebleven zijn. Van deze weigering zal zij echter het slachtoffer worden.

De gebeurtenissen ontwikkelen zich verder op de bekende wijze. Adel en geestelijkheid worden vervolgd. In haar woonst te Arras, waar de prinses zich sedert 1792 gevestigd heeft, worden huiszoekingen uitgevoerd. Haar bezittingen worden aangeslagen en tenslotte, op 1 november 1793, wordt de prinses aangehouden, samen met allen die op dit ogenblik in haar dienst waren. Op 2 december wordt zij naar Parijs overgebracht en er onder bewaking gesteld in haar huis van de rue de Lille. Begin 1794 wordt zij opgesloten in het "prison de la Petite Force" en op 28 januari overgebracht naar de Conciergerie, toen "de wachtkamer van de Dood" geheten.

Op 6 februari verschijnt zij in de " Salle de la Liberté " voor een rechtbank, voorgezeten door Dumas, de schrijver van de hierboven vermelde smeekbrief, aan wie thans de gelegenheid geboden wordt zijn wraak te koelen op de " dame van Arlay "(2). Na een schijnproces, waarbij de advocaten van de beschuldigde haar niet hadden mogen spreken en evenmin inzage gekregen hadden van haar dossier, wordt " Elisabeth-Pauline Gand, femme Lauraguais, cy devant comtesse, native de Paris " ter dood veroordeeld. In de namiddag nog van dezelfde dag beklimt zij het schavot en valt haar hoofd onder de guillotine. Men dagtekende: le 18 pluviôse, an deux de la République.

Samen met haar stierven twee van haar dienaars, Pierre-Louis Pierre en Philippe Petit. Het vonnis luidde

" Vu l'ordonnance de prise de corps rendue ledit jour 15 pluviôse contre lesdits femme Lauraguais.....

" Le tribunal, après avoir entendu l'accusateur public sur l'application de la loi, "Comdamne Elisabeth-Pauline Gand, femme Lauraguais, Pierre-Louis Pierre et Philippe-Joseph Petit à la peine de mort, conformément à l'article.....

" Déclare les biens des dits femme Lauraguais, Pierre et Petit acquis à la république française, conformément à l'article..

" Ordonne qu'à la diligence de l'accusateur public le présent jugement sera mis en exécution dans les 24 heures, sur la place de la Révolution de cette ville, imprimé, pu-

blié et affiché dans toute l'étendue de la république et notamment dans les départements du Nord, du Jura et du Pas-de-Calais.

" Fait et prononcé le 18 pluviôse, l'an deux de la République à l'audience publique du tribunal, à laquelle siégeaient les citoyens Pierre-François Dumas, vice-président, Antoine-Marie Maire..."

Dezelfde Pierre-François Dumas, vice-président, vroeg later, als beloning voor de diensten bewezen aan de Republiek, het kasteel te Arlay. Hij bewoonde het kasteel en had reeds zijn beide zusters op het kasteel geïnstalleerd, toen hij zelf het lot onderging van de prinses en van ontelbare andere slachtoffers: op 28 juni 1794 viel ook zijn hoofd op het schavot.

o_o_o_o

Bij testament van 24 mei 1783 had de prinses van Izegem haar oudste dochter Louise-Pauline, gehuwd met Louis-Englebert, prins van Arenberg, aangesteld als haar algemene erfgename met dit voorbehoud nochtans dat deze aan haar jongere zuster kloosterlinge een rente diende uit te betalen van 30.000 pond.

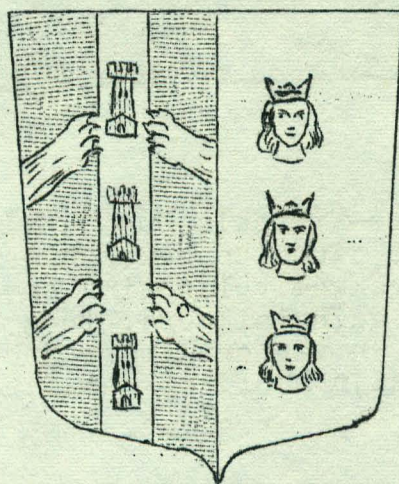
Aan haar kozijn, Willem-Louis van Gent, markies van Hem, die de familienaam moest voortzetten en de familiewapens mocht voeren; had zij reeds tijdens haar leven, in 1761, de heerlijkheden van Lomme, Lys, Englos, e.a. geschonken, samen met de domeinen van Linselles, Bleton, Wignars, Imsrode, Bury, Monnars, Thiloy, Ravennes, enz. In haar testament bepaalde zij dat hem ook het kasteel van Arlay, samen met haar talrijke bezittingen in Franche-Comté moesten overgemaakt worden mits een rente van 12.000 pond, door hem te betalen aan zijn jongere broer.

Het zou echter aanlopen tot in 1800, toen de vele tribulaties van de Franse Omwenteling enigzins voorbij waren, vooraleer haar erfgenamen gedeeltelijk in het bezit konden treden van haar nalatenschap. Wat hiermede te Izegem en omgeving gebeurde, beschreven wij in een voorgaande bijdrage.

Samenvattend menen wij te mogen besluiten, dat deze laatste feodale prinses van Izegem, in haar halsstarrig vastklampen aan eeuwenoude prerogatieven, niet meer van haar tijd was. Zij had de historische evolutie van haar tijd niet begrepen. Toch mag zij

in haar plichtbesef en trouw aan het erfgoed der vaderen beschouwd worden als een lichtpunt midden de diepgezonden Franse adel van de 18e eeuw.

R. VERHOLLE

Het Wapen van de hertog BRANCAS de LAURAGUAIS
(Uit J.-B. Rietstap - Armorial Général Illustré
blz. CCCIII.)

Bibliographie:

Als basis voor deze bijdrage namen wij het werk van G. Dansaert: Une grande suzeraine au XVIIIème siècle : Elisabeth-Pauline de Gand-Mérode-Isenghien, comtesse de Lauraguais. - Bruxelles, Editions Dewarichet, 1943.

De gegevens betreffende de graaf de Lauraguais ontleenden wij grotendeels aan " La Vie amoureuse de Sophie Arnould " van André Billy, Editions Flammarion, Paris, 1929.

Andere bronnen werden in de tekst vermeld.

R. V.

Kinderspelen

BAL OF KOP.

De spelers wierpen driemaal omhoog met de bal, tegen de muur. Ze vatten hem weer in de handen. De vierde maal moest de bal botsen op de kop van een der spelers.

Miste hij de bal met de kop dan moest hij langs de muur gaan staan. Zo ging het door tot er maar één speler meer met de bal werpen kon.

BLOKKEN.

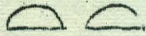
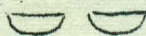
Dit spel werd gespeeld in de kersentijd.

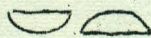
Daartoe gebruikte men de twee potjes van een kersenpit.

Twee kinderen speelden tegen de muur.

Ieder zette in. B.v. 2, 4, 6 kersenpitten(stenen).

A gooide dan de twee potjes tegen de muur. Er konden zich drie gevallen voordoen:

1. Lagen de potjes met de bollekant boven dan was 't BLOK.
2. Lagen de potjes met de hollekant boven dan was 't PIEP.
3. Was er een blok en een piep dan was 't MILLEBAAR(D).

Was 't nu blok dan mocht de werper de ganse inzet als de zijne beschouwen. Was 't piep dan mocht hij enkel 4 stenen nemen. Was 't Millebaar(d)(=Middelbaar) dan mocht hij enkel 2 stenen nemen.

Als A en B elk geworpen hadden dan deed ieder weer een nieuwe inzet en 't deed er niets toe of de stenen alle weg waren of niet.

BOKSKEN STIJF.

Men speelde met drieën. A stond met de rug, boomrecht tegen de muur. B was gebogen met het hoofd tegen A. C moest op de gebogen rug van B springen. Als C op B zat, paardsgewijze, stak hij 2,3,5,6,7,4 vingers omhoog en vroeg aan B: Hoeveel steken er op?

B raadde er nevens, en moest blijven staan terwijl C opnieuw mocht springen. B raadde er op en dan mocht A springen, B werd de bok en C moest gebogen staan en paard zijn. Zo ging het spel door. ('t Was een gevaarlijk spel en verboden).

BOOM (De boom wordt al langs om dikker).

Veel spelers gaven elkaar de hand. 't Werd een lange rij, opgesteld volgens grootte. De eerste (grootste) stak zijn arm omhoog en al de anderen draaiden rond hem. Al draaiend zongen ze: "De boom die wordt al langs om dikker".

Wanneer ze nu allen rond hem stonden, dan liepen ze in de tegenovergestelde richting, van de eerste keer, al zingend: "De boom die wordt al langs om dunner(dunder)". Daarna hernamen ze.

BOSSEN.

Het bossen was een knikkerspel. Er werd niet met gelijke knikkers geschoten, maar er werd met een grote knikker gerold. Deze grote knikker (marbel) werd KALLEBOES of BOLLEKET genoemd.

BOTERHAMMEKE SNIJDEN.

Was eigenlijk geen spel maar een toepassing van de veerkracht van 't water. Men neemt een ZEILDERKEN (een platte steen of een stuk schalie) en men werpt het schuins op 't water. 't Zeilderke hotst en botst drie, vier keer op de wateroppervlakte. Dit heette "Boterhammeke snijden".

BUF (Boeuf).

Is een spel dat wel geleek op KATJE-DOORLOPERS.

Wilde speler A van de achtervolging af zijn, dan moest speler B op de rug van de boeuf (kat) slaan. De kat moest dan speler B achterna zitten.

Kon de boeuf nu speler B raken, dan gebeurde 't spel in omgekeerde zin. B werd nu boeuf en moest dan op zijn beurt de oude boeuf zien na te komen en te raken.

CONVOOIEN SPELEN.

Een vermaak van de kleinen dat er in bestond een trein na te doen. 't Meest gemakkelijke ervan was: 't fluiten, 't station, 't oliën van de wielen en dergelijke dingen meer.

In grootvaders tijd was een trein een bijna uitzonderlijk voertuig. Vele kinderen werden beloofd dat ze met hun eerste communie (aan 11jaar) eens mee mochten naar "Kortrijk foor". Velen konden na zo 'n belofte de volgende nacht maar niet in slaap geraken.

Ook werden vroeger rijke huizen, in de buurt van een spoorweg, van bijzondere torens of platformen voorzien, liefst zo hoog mogelijk gelegen om aan de bewoners toe te laten, van op die uitkijk, de voorbijkruipende treinen zo lang mogelijk na te turen.

DANSEN.

Koordspelen voor meisjes.

1. Jup dansen (J op zijn Frans). Er werden drie dappere sprongen naeen gesprongen en daarna één sprong zo hoog mogelijk.
2. Altijd. Men begon met drie trage sprongen en daarna altijd sneller en vooral zeer hoog. Men danste zolang men er niet aan was.
3. Twee en de vierde. Men sprong met twee in de koord. Men riep: "Twee en de vierde". Er sprongen er twee bij. Men danste zolang men er niet aan is.
4. Katje in de koord. Men riep: "Katje in de koord" en er sprong een in de koord. Zij die achter kwam moest altijd dreigen in de koord te springen en zo maken dat ze degene raakte die danste.
5. Rozenbom. Iemand sprong in de koord en bleef dansen; als nu diegene die er achter was, drie sprongen kon maken, in de koord, zonder dat de eerste het wist, dan was zij eraan en moest ze draaien in de plaats van de andere.

DIEFKEN SPELEN.

Er werd een kot gemaakt en twee gendarmen gingen om een dief. De dief werd gevangen, gekoord en gebonden en met de nodige tegenstand naar 't kot gesleept.

DRUPPEN.

Was een spel dat alleen met TWEE kon gespeeld worden. Ieder gaf een knikker. Een van de spelers liet ze vallen, zodanig dat ze op elkander klonken en zo uiteen vlogen.

Hij die de knikkers liet vallen, nam nu de zijne en schoot naar de andere. Hij mocht twee keren mikken, en de derde keer erop schieten. Raakte hij hem dan werd het de zijne; miste hij hem, dan was hij hem kwijt.

DUVELKE PEK.

Is eigenlijk geen echt spel maar een gewoon kindervermaak. Ze hadden een vlierstoksken en daarvan hadden ze 't merg uitgehaald. Ze hadden er een mond, neus en ogen op getekend en onderaan een spinnewielnagelken ingestoken. Zo was 't DUVELKEN klaar. Ge mocht het nu smijten en werpen waar of hoe ge wilde, 't bleef altijd rechtstaan op zijn nagelken. (In plaats van een nagelken streek men er soms pek aan).

ELLEKES DIEF.

Voor 't spel aanving, besprak men hoever de ELLEKES DIEF zou moeten lopen. Er speelden zeer veel kinderen mee. Men kwam overeen wie de ellekes dief zou zijn en wie zou meten ('t zij door keuze, 't zij door aftellen).

De kinderen stonden op een rij tegen de muur. De DIEF stond naast een speler die op 'n hoek stond. De teller of de meter kwam af en telde: 1, 2, 3, 4..... Terwijl hij aan 't tellen was, liep de eerste weg en plaatste zich achter de DIEF.

"Ik ga nog eens zien, of ik nog genoeg ellekes heb" zei de teller en hij begon: 1, 2, 3, 4.....

"Er is eentje weg" riep men. "'t Zal waarschijnlijk in de schouw zitten" zegden de anderen. Zo ging het spel door, tot alle spelers achter de dief stonden. Dan zei de teller: "Ah, gij hebt mijn ellekes gestolen, ellekesdief". Alle kinderen namen hun zakdoek, legden er een knoop in en sloegen de ellekesdief die weg liep tot aan 't vooraf bepaald doel.

Er werden twee nieuwe spelers gekozen en 't spel kon weer opnieuw beginnen.

EIKEN LEGGEN ('n Katjesspel zoals "BUF".)

De spelers zaten op hun knieën of op hun hurken in een cirkel. Er ging één rond met een opgerolde zakdoek(EIKEN) - ook soms met 'n bal, - al zingend:

|| i i i 5 | i i i 5 | i i i i 5 |
 'k Zal mijn eiken haast gaan leggen, 'k zal mijn hinneken
 i i i 5 ||

haast gaan spinnen. Heel onverwacht laat hij zijn zakdoek vallen achter de rug van één der spelers. Nu zong hij:

|| 00i | i i 3 | i 00 ||

Mijn eiken ligt al. Iedereen keek om en die bij wien het lag, raapte het vlug op en liep de zanger na. Kon hij die zanger krijgen, dan mocht hij zijn oude plaats weer innemen. Werd hij echter zelf door de zanger geraakt, dan moest hij EIKEN spelen en een pand in de cirkel afgeven (= een schoen, een muts, een sjerp, of een ander kledingsstuk).

Na een zekere tijd gespeeld te hebben, moesten deze die 3 panden in de cirkel staan hadden, door de KARDOEZEN lopen. Dit gebeurde als volgt: De winnende spelers plaatsten zich in twee rijen, ieder gewapend met zijn zakdoek, waarin een stevige knoop was gelegd. De verliezers moesten dan drie maal tussen die rijen door lopen onder een lui van zakdoekslagen(= Kardoezen).

Deze die met 't eiken liep, riep ook van tijd tot tijd: Ledrum.... Ledrum..... Lets; Al die omkijkt krijgt een plets (=klets).

IZEGEMSE AMBACHTEN VAN VROEGER EN NU

DE SCHOENNIJVERHEID

IZEGEMSE SCHOENMAKERSBAZEN TUSSEN 1800 en 1850.

1. BULKAERT EDUARD - Overleden te Izegem de 19.9.1887 oud 66 jaar. Zijn huisvrouw Mathilde Wallaert geboren te Izegem de 20.10.1820 is er overleden de 30.7.1911. Ze woonden in de Kruisstraat, waar nu de Gilde staat.
2. BOURGEOIS JEAN - Geboren te Izegem de 22.12.1799 en er overleden de 9.4.1887, gehuwd met Theresia D'Artois, geboren te Izegem de 25.10.1808 en er overleden de 17.11.1890, woonde in de Gentstraat nevens "Het Damberd".
3. BOURGEOIS HENRI - Geboren te Izegem de 14.11.1838 en er overleden de 11.5.1924, was gehuwd met Desaer ....., geboren te Izegem de 16.4.1874 en er gestorven de 17.2.1905. Henri Bourgeois woonde in de St. Hiloniusstraat en bouwde een prachtig woonhuis in de de Pélichystraat, dat thans bewoond is door Dhr. Octaaf Sintobin. Als reclame stak een rode laars boven de ingang van dat woonhuis. Benevens zijn schoenzaak was Henri stoelzetter in de grote kerk.
4. BRAL FLORENTYN GUILLIEMUS - Woonde in de Kruisstraat. De helft van zijn woonhuis bestaat nog en is gelegen nevens de brouwerij van Jules Rosseel. Florentyn Bral was getrouwd met Theresia Renier. Ze hebben acht kinderen groot gebracht, waarvan er zes in de schoen-nijverheid zijn werkzaam geweest. Hij werkte voor een Ize-gemse klienteel en deed de markt van Doornijk.
5. CLEMENT FRANCIS JACOB - Zoon van Hilarius en Maria Jacoba Roelens, werd geboren te Izegem de 25.9.1779 en is er overleden de 11.3.1864. Zijn echtgenote Marie-Anne-Theresia Abeel, geboren de 23.1.1783 is alhier overleden de 8.12.1847. Francis Clement noemde men Sissen Leirens. Hun zoon

6. CLEMENT JEAN - In de volksmond Jean van Sissen Leiren, werd geboren te Izegem de 15.7.1810 en is er overleden de 19.1.1880. Hij trouwde de 10.5.1837 met Virginie Berlamont, die geboren is op 12.II.1881 en alhier overleden de 1.2.1881. Jean Clement woonde in de Roeselarestraat N° 35.
7. DIERICK PETRUS-CLEMENT - De vrouw was de dochter uit de Klakke. Hij woonde op de Grote Markt. (nevens de pompe).
8. DIERICK EDUARD- VANPACHTENBEKE - Alhier geboren op 18.5.1800 en gedoopt in zijn geboortehuis door de ondergedoken onderpastoor Petrus Dionysius Van de Meulebroucke, is te Izegem overleden op 3.2.1875. Woonde in de Brugstraat. Zie zijn levensbeschrijving.
9. DIERICK EDUARD-DELOBELLE - Woonde in de Gentstraat nr 43. Na zijn overlijden heeft zijn weduwe de schoenzaak voortgezet. Dit onder de benaming Thérèse Dierick.
10. DIERICK ANNUS - Woonde in de Roeselarestraat, recht over de O.L.Vrouwstraat.
11. DELDAELE LOUIS - In de Brugstraat.
12. DESCHEERSSCHIEETER - Woonde in de Kerkstraat en bezocht de markt van Avelgem.
13. KESTELOOT LOUIS-VRYGHEM. - In de Hondstraat.
14. NONCLE PETRUS-BUYSE - Zoon van Louis en Thérésia Cottignie, geboren in 1810, woonde in de Brugstraat.
15. TANGHE-DEMUYNCK - Woonde in de St Pieterstraat en is naar Rumbeke gaan wonen.
16. VERBANCK FRANCOIS - Overleden op 16.II.1895, oud 84 jaar, was Prefect van de jongelingencongregatie. Hij woonde in de Brugstraat en deed de markt van Avelgem.
17. VANDE WALLE PETRUS-RENIER AMELIA - Geboren te Izegem in 1773, maakte nog schoenen toen hij 96 jaar oud was.
18. VANDE WALLE JOSEPH-NONKEL THERESIA - Geboren de 29.I.1805 en te Izegem overleden op 5.II.1867, tijdens het noenmaal, op het feest van St Crispijn, in "Het Paviljoen", lokaal van de verenigde schoenmakersbazen, op de Koornmarkt.
19. VANDOMMELE NARDJE - Afkomstig van Ronse, woonde in de Brugstraat.
20. VROMAN HENRI - In de Wijngaardstraat.
21. VANFLETEREN BROEDERS - Woonden in de Ommegangstraat " De Braamhut ".

IZEGEMSE SCHOENMAKERSBAZEN DIE WERKTEN MET MINDER DAN 10
WERKLIEDEN.

1. BOURGEOIS SILVIN - Geboren te Izegem de 16.8.1850 en er overleden de 16.8.1917, gehuwd met Eulalie Van Antwerpen, geboren te Izegem de 29.9.1852 en wonende in de Kruisstraat.
2. BOURGEOIS AUGUST - Geboren te Izegem de 28.1.1854 en er overleden de 26.5.1920, gehuwd met Mathilde Samyn (bijgenaamd Zwarte Bourgeois) woonde in de Roeselarestraat, recht over de Siskens. August is een tijdje vakmeester geweest aan de verbeteringsschool van St Pietersveld te Ruiselede.
3. BOURGEOIS HENRI - Geboren te Izegem de 14.11.1839 en er overleden de 11.5.1921, gehuwd met Elodie Desaer en wonende in de St Hiloniusstraat. Hij was eveneens stoelzetter in de grote kerk. Omstreeks 1890 bouwde hij een nieuw woonhuis in de de Pelichystraat, nu bewoond door dhr. Octaaf Sintobin. Boven de ingang deur had hij een schone rode laars geplaatst als reclame.
4. BOURGEOIS JEAN - Geboren te Izegem de 11.12.1820 en er overleden de 26.7.1882, gehuwd met Nathalie Vanneste, geboren te Izegem de 6.9.1818 en er overleden de 13.12.1879. Jean Bourgeois woonde in de Hondstraat in "Craenenburgh" alwaar een crispijnsgild zijn lokaal had.
5. CANNIERE HENRI - Geboren te Izegem de 15.1.1862 en overleden te Emelgem de 17.4.1947, gehuwd met Leonie Vanacker, woonde in de Brugstraat en na 1900 op de Emelgemdam.
6. D'ARTOIS EMIEL - Woonde in de Gentstraat en was de leermeester van Léon Defauw. Na zijn huwelijk heeft hij schoenen gefabriceerd in de Kortrijkstraat.
7. DECOENE LOUIS DAVID - Geboren te Kortrijk de 21.4.1810 en overleden te Izegem de 24.12.1876, gehuwd met Amandinne Nonkels. Hij was meester-gast bij Eduard Dierick tot in 1870. Dan werkte hij, door tussenkomst van Dubonnet, leerhandelaar te Rijsel, voor het frans leger en nadien voor een plaatselijke klienteel.
8. DECLERCK CHARLES - Geboren te Klemsterke de 25.7.1865, gepensioneerd onderwijzer van St Jozefsschool en gehuwd met Emma Tanghe. Deze was geboren te Izegem de 9.7.1862 en is er overleden de 29.4.1935. Emma Tanghe stamt uit een oude schoenmakersfamilie, en bestuurde zelf haar schoenbedrijf. Ze sneed zelf de overleers en gebruikte daartoe nog, zoals dat gebeurde in de oude tijd, een schaar. Charles Declerck zorgde voor de verkoop, gaf schoenen in consignatie tegen borgstelling, gewoonlijk 2000 fr. Na hun huwelijk woonden ze in de Papestraat en later in de Gentstraat, recht over de brouwerij

- Carpentier. In 1914 zijn ze uitgeweken naar Engeland en bij hunne terugkomst hebben ze het huis D'Hooghe gekocht in de Nieuwstraat.
9. DECUYPERE ALOIS - Was getrouwd met Verhaeghe, woonde in Het Kanon, alwaar een crispijns-gild haar lokaal had. Later woonde hij op de Grote Markt in "Café Français.
  10. DELDAELE EMIEL - Gehuwd met Pharahilde Lavrouw woonde in de Brugstraat.
  11. DELAËY JEAN - Was getrouwd met D'Haene Appolonia en woonde in 1870 in de Wijngaardstraat.
  12. GRYSPEERDT ADOLF - Geboren de 29.4.1843 en te Izegem overleden de 29.3.1917 was getrouwd met Amelie Vanlerberghe, woonde in de Hondstraat en later in de Kruisstraat. Hij deed de markt van Menen en verkocht op krediet, tegen afkorting van 1 frank per week.
  13. LAFAUT JOHAN - Woonde in de Menenstraat in "St. Jan".
  14. LAPEIRE JAN - Deed de markt van Kortrijk en woonde in de Nieuwstraat, waar nu het huis staat van de heer Jules Rosseel.
  15. LARIDON AUGUST - Gehuwd met Virgenie Poulain, bijgenaamd "De Mol", woonde in de Roeselarestreet, nevens "De Trompette" en werkte destijds bij Eduard Dierick.
  16. NONCKEL LOUIS - Bijgenaamd Toontje Pauwels, woonde in de Brugstraat en deed de markt van Menen.
  17. RONSE HENRI - Gehuwd met Vroman, woonde in de Wijngaardstraat.
  18. STAES FRANCOIS - Geboren te Izegem de 9.9.1839 en er overleden de 21.9.1908, woonde laatst in "De Vlaamse Leeuw" in de St. Pieterstraat, alwaar een Crispijns-gild haar lokaal had. François was snijder bij Gustaaf Clement-Deweer en toen deze laatste de stad verlaten heeft, is François Staes, beginnen werken voor eigen rekening, met een paar knechten. Zijn werkplaats bestaat nog. Ze was ingericht boven de achterkeuken, met uitgang in de Papestraat. Hij was getrouwd met Adèle Bogaert, en de vader van Cyriel Staes, die in 1921 burgemeester werd van de stad Izegem. Jaren naeen trok hij de zondagmorgen naar Gent, alwaar hij in de poort van een herberg zijn schoenen uitstalde en klanten ontving en bediende. Bij die verkoop was hij bijgestaan door zijn dochter Elisa.
  19. SUPPLY CONSTANT - Geboren te Izegem de 26.6.1830, was kleermaker van beroep. En toen hij getrouwd was met Louise Dierick, de zuster van Eduard, verwisselde hij van beroep en werkte samen met zijn vrouw, die in het beroep van schoenmaken was opgegroeid, in het schoenbedrijf. Benevens de verkoop van schoenen verkochten ze ook tigen en leder.

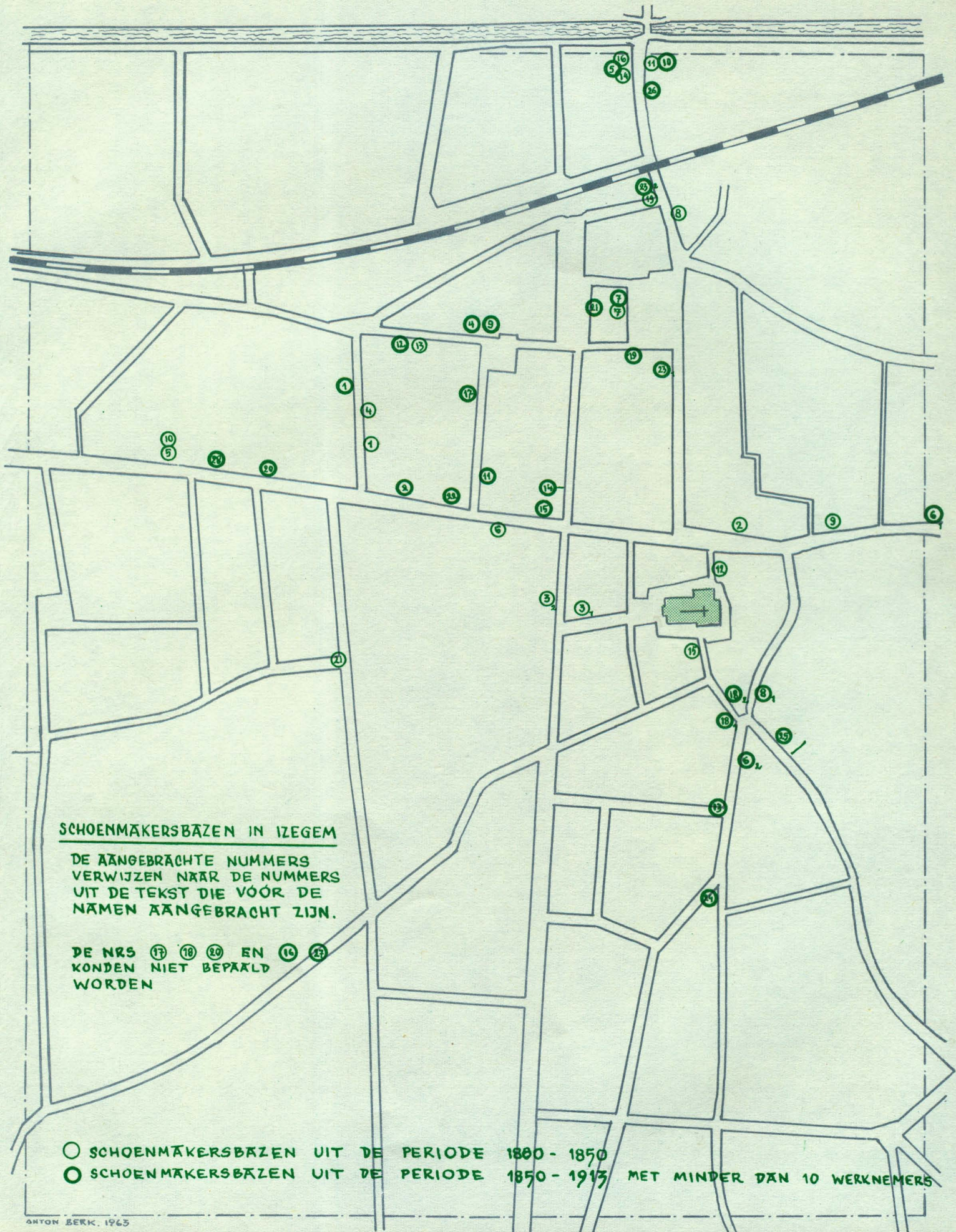
20. SPRIET-VERIA - Woonde in de Roeselarestraat, waar nu het huis staat van de heer Jozef Van de Putte. We hebben de weduwe gekend. Bij de fabrikatie werd ze bijgestaan door haar drie zonen en haar dochter, die allen ongehuwd gebleven zijn.
21. TRAS LOUIS - Woonde op de Koornmarkt in "Café Belge" en zijn vrouw noemde Vanbiervliet.
22. THIBAU EDMOND - Gehuwd met een dochter Bral, woonde in de Roeselarestraat, recht over het hospitaal.
23. UITENHOVE CYRIEL - Geboren te Beveren bij Roeselare de 26.9.1868 en overleden te Izegem de 30.8.1948, woonde in de Marktstraat en laatst in de Brugstraat, in hetzelfde huis waar de grootouders, als eigenaar, gewoond hebben van zijn echtgenote Marie Defauw.
24. VANHOUTTE STEFAAN - Was een maatschoenmaker en woonde in "Klein Menen" in de Menenstraat.
25. VERBEKE VALEER - Opvolger van August Ronse, woonde in de Kortrijkstraat.
26. VERSTRAETE Alfons - Gehuwd met een dochter Opsommer, woonde in de Brugstraat, het huis van zijn schoonouders en later op de Emelgem Dam.
27. DECLERCQ FLORIMOND - Bijgenaamd Florimond Neyrinck, woonde op Emelgem Dam.
28. VAN CORSELIS GUSTAAF - Getrouwd met Marie Vanhoutte, woonde in de Roeselarestraat, recht over het houtmagazijn Vanhaverbeke, maakte drijfriemen en kleine schoentjes met zijn lederafval.
29. VERSTRAETE BROEDERS - Wonen tegenwoordig nog in de Roeselarestraat. Hun specialiteit was het maken van pantoffels.

IZEGEMSE SCHOENFABRIKANTEN DIE WERKTEN MET MINDER DAN 25

WERKNEMERS.

1. BARBIER LOUIS - Geboren te Ramskapelle de 13.12.1857 en overleden te Izegem in augustus 1917. Hij woonde in de Roeselarestraat nummer 35. Zijn vrouw Emma Clement, geboren te Izegem de 9.5.1854, dochter van Jean Clement-Berlamont, had de schoenmakerij van haar vader overgenomen en haar man heeft, nadat hij als onderwijzer van de stadsschool was op rust gesteld, zich ook met de fabrikatie beziggehouden.
2. BRAL GUSTAAF - Woonde in "De Harmonie" in de Kruisstraat en is in 1894 naar Doornijk gaan wonen, alwaar hij een schoenwinkel heeft uitgebaat. Zijn vrouw was Devos...
3. BRAL HENRI - Echtgenoot van Clerycq woonde in de Krekelstraat in het huis genoemd "Het Kasteelken". Overleed in 1894.

4. CLEMENT KINDERS - Bijgenaamd "Mijnheerkens". Henri Petrus Clement woonde samen met zijn twee zusters, alle drie ongehuwd, in de Roeselarestraat, in een schoenwinkel.
5. CLEMENT THEOPHILE - Bijgenaamd "De Koster", echtgenoot van Julie Tanghe, woonde op de Kerkplaats. Hij werd opgevolgd door zijn zonen Alfons en Charles.
6. DECOENE FRANCOIS-MMERSCHAERT - Woonde op de Koornmarkt. In de jaren '90 is hij gaan wonen te Roubaix alwaar hij is overleden.
7. DE JAN BROEDERS - Hebben zich gevestigd in de Gentstraat, nummer 64 en dit in 1908.
8. DELBERGHE ARTHUR-HOURDOIR - Geboren te Herzeeuw de 10.10.1862 zien we, als schoensnijder, werkzaam op de fabriek van Paul Decoene, in 1880. Toen hij zijn stiel meester was, kocht hij het huis van Ed. Paret, dat gelegen was in de Melkmarktstr. Hij vestigde er zich als schoenfabrikant. Zijn voornaamste cliënteel bewoonde de Franse grens. Maar zijn ouders, eigenaars van een goedgekende schoenwinkel, op de Ballons, te Herzeeuw, genaamd "La Botte verte" waren zijn voornaamste afnemers.
Arthur Delberghe had geen opvolgers en in 1920 heeft hij de fabricatie stop gezet en is zijn laatste jaren gaan slijten te Gent, alwaar hij op 17.4.1943 is overleden.
9. DIERICK EMIEL - Zoon van Eduard en Justine Vanpachtenbeke werd te Izegem geboren de 16.9.1856 en is er overleden de 15.7.1930. Emile Dierick heeft onze plaatselijke schoennijverheid veel goede diensten bewezen, als vakleraar en stichter van onze Vrije Vakschool. Eensdaags verschijnt een volledige levensbeschrijving van deze verdienstelijke persoon.
10. D'HOOGHE - We hebben de weduwe D'Hooghe weten wonen in de Marktstraat alwaar ze samen met haar zoon en een dochter schoenen fabriceerde en lederwaren verkochten.
11. DEVOS CHARLES-JANSSENS - Geboren te Ardooie de 1.5.1858 en overleden te Gent de 9.3.1931, woonde in de Kruisstraat.
12. DRIESSENS JUSTIN-VENS - Geboren te Izegem de 7.9.1843 en er overleden de 7.1.1908, woonde in de Statiesstraat, fabriceerde schoenen en had een winkel van schoenmakersgerief en overleers.
13. DRIESSENS VALEER-QUAGEBEUR - Zoon van voorgaande, woonde in de Brugstraat, nevens de ijzerweg.
14. DUYVEJONCK EMIEL-VANDEWALLE - Geboren te Izegem de 10.1.1847 en er overleden de 20.1.1901, woonde in de St Pieterstraat en was slachter van beroep, maar zijn echtgenote, Pharahilde Van de Walle, in de schoenmakersstiel geboren, fabriceerde schoenen. Deze laatste was de kleindochter van Petrus en Amelie Renier en alhier geboren de 17.3.1848. Zij overleed de 24.6.1942.

SCHOENMAKERSBAZEN IN IZEGEM

DE AANGEBRACHTE NUMMERS
 VERWIJZEN NAAR DE NUMMERS
 UIT DE TEKST DIE VÓÓR DE
 NAMEN AANGEBRACHT ZIJN.

DE NRS 17, 18, 20 EN 16, 23
 KONDEN NIET BEPAALD
 WORDEN

- SCHOENMAKERSBAZEN UIT DE PERIODE 1800 - 1850
- SCHOENMAKERSBAZEN UIT DE PERIODE 1850 - 1913 MET MINDER DAN 10 WERKNEMERS

15. FOLENS HENRI - Woonde in de Kortrijkstraat "Au Beau Jardin".
16. JOSSON JULES - Woonde van 1905 tot 1908 in de Gentstraat, 64.
17. RONSE AUGUST - Woonde in de Kortrijkstraat.
18. RONSE EUGÉEN-LAGAE - Overleden in Maart 1944, oud 74 jaar, woonde in de Kortrijkstraat. Hij is bestuurslid geweest van de verenigde schoenfabrikanten.
19. TANGHE EDMOND - Woonde in de Kortrijkstraat en was de opvolger van de Kinders Tanghe.
20. VANANTWERPEN HENRI - Woonde achter de kerk.
21. VANDE WALLE FRANCOIS - In de volksmond "Sooitje Cottignies", geboren te Izegem de 14.6.1836 en er overleden de 6.1.1915, woonde in de Roeselarestreet in de herberg "t'Zwijntje" en was getrouwd met Angela De Maziere.
22. VANDOMMELE EMIEL-DEBLAERE - Geboren te Izegem de 22.2.1841 en er overleden de 7.7.1917. Hij woonde in de Roeselarestreet, recht over de Ommegangstraat.
23. VANWALLEGHEM ARTHUR-REBRY - Bijgenaamd De Touwere, geboren te Izegem de 13.11.1882, woonde in de Gentstraat, nevens Het Damberd en verblijft thans te Oostende.
24. VANDEN BERGHE EDUARD-MUYLE - Geboren te Izegem de 24.2.1834 en overleden op zaterdag de 25.6.1921. De ouders van Eduard woonden in de Gentstraat (huis Henri Strobbe) en dreven handel in boter, eieren en kanten. Eduard voelde niets voor vaders beroep en wilde het ambacht van schoenmaker leren. Maar.... in de jaren '40 kende men nog het gesloten ambacht en alwie niet behoorde tot een schoenmakersgezin kon, zonder toestemming van het bestuur der schoenmakersvereniging, nergens als leerling aangenomen worden. Welnu, Eduard behoorde tot een begoede familie en men vreesde dat hij zich wel eens zou kunnen vestigen als baas en konkurent worden. Om die reden kon hij geen leermeester vinden. Hij heeft leren schoenen maken bij een familielid, te Moeskroen. En toen hij trouwde in 1865, heeft hij zich in de Kortrijkstraat gevestigd als schoenmakersbaas. In de jaren '80 is hij gaan wonen in de Brugstraat alwaar hij benevens zijn schoenzaak, een kruidenierswinkel heeft geopend, genaamd "De Paternoster". Nu (1963) de winkelzaak "Penelope".
25. VERHOEVE BROEDERS - Bijgenaamd Smalle, afkomstig van de Mont à Leux kwamen in de jaren '60 zich te Izegem vestigen, als schoenmakersbazen, in de Gentstraat, nummer 26. Volgens het reglement van "Het Gesloten Ambacht" mocht niemand van baas verwisselen, zonder toestemming van zijn patroon. Dien ten gevolge kregen de Verhoeve's geen werklieden. Ze beproefden een grote aanwervingstocht. Op zekere maandag huurden ze een char à banc en enige muzikanten. Onder het spelen van allerhande volksdeuntjes, trokken ze door de stad, van

de ene herberg naar de andere. 't Geleek op een circusreklame. Al de schoenmakers die zich lieten aanwerven, werden opgenomen op de wagen en mochten heel de dag drinken op de kosten van de nieuwe baas. Die nieuwe bazen betaalden 10 tot 25 centimen meer per paar en na een paar jaar zijn ze naar de Mont à Leux teruggekeerd. Door die aanwervingstocht is de tucht van het Oud Regiem, in verval geraakt.

26. VANDOORNE KINDERS - Woonden op de hoek van de Nieuwstraat en Koornmarkt. Benevens hun schoenfabrikatie, verkochten ze leer en gespen. Ze werden opgevolgd door Clement-Brabant.

IZEGEMSE SCHOENFABRIKANTEN DIE WERKTEN MET ONGEVEER 50 WERKNEMERS.

1. CROCHON AUGUST-PLAMONT - Geboren te Roubaix en alhier gestorven op 3.9.1889, woonde in de Brugstraat, n° 31.
2. CLEMENT FLORENT-BRABANT - Geboren te Marcq-en-Baroeuil, in Frankrijk, de 2.3.1865 en overleden te Izegem de 30.II.1938. Hij trouwde te Izegem met Marie Brabant die geboren was te Izegem de 21.8.1861 en er op 18.I.1933 is overleden. De firma Clement-Brabant is de voortzetting van de firma Vandoorne die dateert van 1829.
3. CLEMENT LOUIS - Bijgenaamd "De Witten", geboren te Izegem de 4.5.1851 en er overleden de 28.7.1905 was getrouwd met Adèle Callens, uit "La Concorde". Ze is te Izegem geboren de 20.2.1857 en er overleden de 22.2.1911. Louis Clement woonde in de Statiestraat, nu Café Royal, en hield er herberg en winkel. In 1911 heeft Madame Clement de fabrikatie stopgezet. Nu (1963) Hotel Royal in de Statiestraat.
4. CLEMENT GUSTAAF - Geboren te Izegem de 26.3.1845 en overleden te Kortrijk de 9.8.1919. Hij trouwde te Harelbeke met Eudoxie Deweer, geboren de 5.5.1855 en te Kortrijk overleden de 8.II.1900. Hij woonde alhier op de hoek van de Maandagmarkt en de Kortrijkstraat. Omstreeks 1892 is hij een schoenwinkel gaan houden te Kortrijk in "De Halve Maan".
5. D'HONT LEANDER - Geboren te Izegem de 2.I2.1858 en er overleden de 15.I0.1949, echtgenoot van Louise Clerycq, geboren te Izegem de 8.4.1859. Ze woonden in de Krekelstraat en hebben de klanten overgenomen van Henri Bral, overleden in 1894.
6. CLEMENT BROEDERS - Alfons geboren te Izegem de 23.4.1884 en er overleden 17.4.1946. Charles geboren te Izegem de 28.6.1889 en er overleden de 14.I.1959. Zij hebben de zaak van hun vader voortgezet en een fabriek gebouwd op de Vandenbogaerdelaan.

7. DELTOMME EDMOND - Geboren te Izegem de 13.10.1868 en overleden te Tielt op 15.5.1942 en gehuwd met Julie Beernaert, woonde in de Gentstraat in de herberg "Het Haantje" en was werkuitgever bij de firma Defauw. Omstreeks 1900 erfde hij van zijn oom Pieter Deconinck, de baas uit "Het Damberd" enige duizend frank en begon daarmee schoenen te fabriceren. Op 14.10.1907 gaat hij een associatie aan met Herthoge, een Bruggeling. En op 1.1.1908 betrekken ze de gewezen borstelfabriek van Amand Deldycke, op de hoek van de Kruis- en Hondstraat. De 15.9.1909 betrekken ze een fabriek te Emelgem, in de Vijfwegen, waarin Minnier van Tourcoigne, tapijten had geweven.
- De firma Herthoge-Deltomme gaat uiteen en Edmond Deltomme gaat een associatie aan, op 31.12.1910 met Cyriel Staes, die later burgemeester werd van de stad Izegem.
- Edmond Deltomme, bijgenaamd Witte Mon, was een lastige van karakter en na een paar jaar, heeft Deltomme zich teruggetrokken, om een groothandel in koloniale waren over te nemen, te Roeselare, alwaar tijdens de eerste oorlog, heel zijn doeninge is plat geschoten geweest. Na de oorlog is hij vakmeester geworden aan de vakschool te Tielt. Edmond Deltomme is voorzeker de beste techniekster geweest in zijn tijd. En toen hij schoenen fabriceerde is hij de eerste geweest die op de fabriek schoenen liet maken in equipe.
8. NONKEL BERNARD - Geboren te Izegem de 2.8.1809 en er overleden de 25.5.1881 en gehuwd met Nathalie Desmet. Deze werd ook alhier geboren op 21.1.1823 en is er overleden op 2.9.1903. Bernard Nonkel woonde in de Marktstraat, nummer 40. Hij was bestuurslid der verenigde schoenmakersbazen, die hun lokaal hadden in "Het Paviljoen" op de Koornmarkt. Op 12.8.1874 verkreeg hij een brevet, voor zijn uitvinding van een cambreermachine.
9. STRINCKX VALEER - Geboren te Izegem de 26.9.1884 en er overleden de 30.3.1944, echtgenoot van Magdalena Belaen, woonde in de Roeselarestraat en de fabriek was gelegen in de Crispijnstraat.
10. TANGHE CYRIEL - Geboren te Izegem de 16.12.1871 en er overleden de 10.11.1949 stamt uit een oude schoenmakersfamilie. Zijn echtgenote Victorine Vanhoutte was geboren te Ingelmunster de 26.10.1877 en alhier overleden de 21.11.1944. Toen Cyriel Tanghe trouwde is hij begonnen schoenen te fabriceren voor eigen rekening. Hij vestigde zich eerst in de St Pieterstraat, omstreeks 1910 in de Marktstraat en later heeft hij een grote schoenfabriek gebouwd in de Papestraat. Hij woonde laatst in de Gentstraat, nevens de ingang van Ave Maria.

IZEGEMSE SCHOENFABRIKANTEN DIE WERKTEN MET MEER DAN 100
WERKNEMERS.

1. BRAL-DONEGO - De heer François Bral, Officier in de Orde van Leopold II, Ridder in de Kroonorde, Gewezen Burgemeester der stad Izegem, gewezen Ondervoorzitter van de Fédération der Schoenfabrikanten van België, gewezen Ondervoorzitter van de Beheerraad der Vakschool, werd geboren te Izegem op 14.8.1852 en is er overleden op 23.8.1934. Zijn echtgenote Mevrouw Marie Donego, geboren te Tielt is te Izegem overleden de 18.7.1934. François Bral bewoonde zijn eigen huis, in de Wulvenstraat, met er nevens zijn schoenfabriek, die destijds gediend had als lijnwaadfabriek en toebehoorde aan de familie van Pieter Parmentier. Omstreeks 1905 bouwde hij een moderne schoenfabriek, langs de Nederweg, waarin er mechanisch gewerkt is geworden. Toen François op rust is gegaan, heeft hij zijn schoenfabriek overgemaakt aan zijn zonen: Alfons, Medard, Albert en Frans.
2. DECOENE PAUL - Geboren te Izegem de 12.7.1851 en er overleden de 21.6.1926, echtgenoot van Jukie Mortier, geboren te Izegem de 16.1.1853 en er overleden de 15.1.1922. Paul Decoene heeft zich in 1873 gevestigd als schoenfabrikant en betrok een huis gelegen op de hoek van de Zottinnen en Nieuwstraat. Later had hij een fabriek in de Nederweg, waar hij in 1887 beproefde machinaal te werken. 't Was een mislukking, om reden van een werkstaking in 1888. Daarop heeft Paul Decoene zijn werkhuis verplaatst naar Antwerpen. Een paar jaar later is hij naar Izegem teruggekeerd, en heeft zich gespecialiseerd in het maken van handgenaaide luxeschoenen. In september 1908 heeft hij, nevens het handwerk een machinale afdeling in gang gestoken. Deze eerste machinale schoenfabriek in stad heeft gewerkt met succes. Paul Decoene is een bevorderaar geweest van onze schoenmakerij en om het kunstgevoel bij onze schoenmakers op te wekken, heeft hij verschillende prijskampen voor schoenmakers, ingericht, waaraan diploma's, eretekens en geldelijke beloningen waren toegekend.
3. CROCHON LEON - Zoon van Jean-Louis en Clemence d'Halluin, werd geboren te Roubaix de 6.11.1858 en is overleden te Izegem de 18.3.1937. Zijn echtgenote Hélène-Marie-Thérèse Desmet dochter van Eduard en Virginie Buyse, geboren te Ingelmunster de 16.7.1854 en overleden te Izegem op 2.3.1936. De ouders van Léon Crochon hadden een bloeiende schoenwinkel op de Mont-à-Leux te Moeskroen. August en Léon hadden besloten zelf de schoenen te fabriceren, voor de winkel van hun ouders en omstreeks 1880 kwamen ze zich vestigen te Izegem, in de Brugstraat.

Na het overlijden van August, heeft Léon het huis en de fabriek gekocht, waar Florent Paret gewoond had en lijnwaad fabriceerde, in de Marktstraat. Huis en fabriek zijn door oorlogsfeiten in puin geraakt.

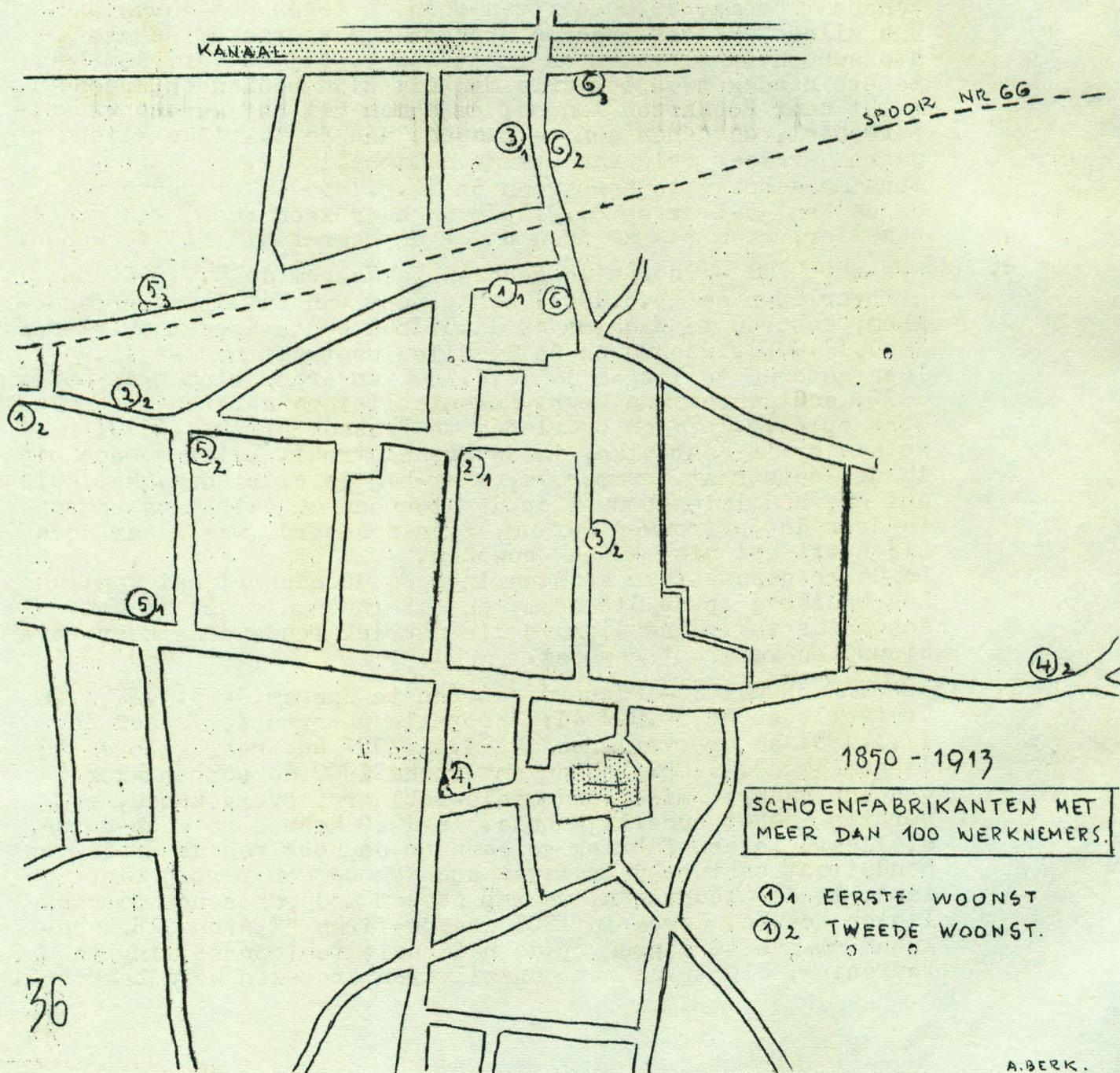
Bij Léon Crochon kende men nooit werkloosheid. Tijdens het slap seizoen werkte hij voor de Perse. Op 31.12.1890 telde men er in het magazijn, 9.387 paar schoenen en schoentjes. Bij het begin van 1891 werden meestal deze schoenen verzonden naar Monna, de moeder van Léon en tegen het Pasen was, was alles verkocht. Madame Crochon had voorzeker de sterkste schoenwinkel van uren in 't ronde, bij zo ver, dat Léon iedere zondag twee tot drie man uit zijn bediendenpersoneel moest naar Moeskroen zenden, om samen met het gewone winkelpersoneel, schoenen aan te passen, aan de talrijke klanten waaronder zeer vele van Franse nationaliteit.

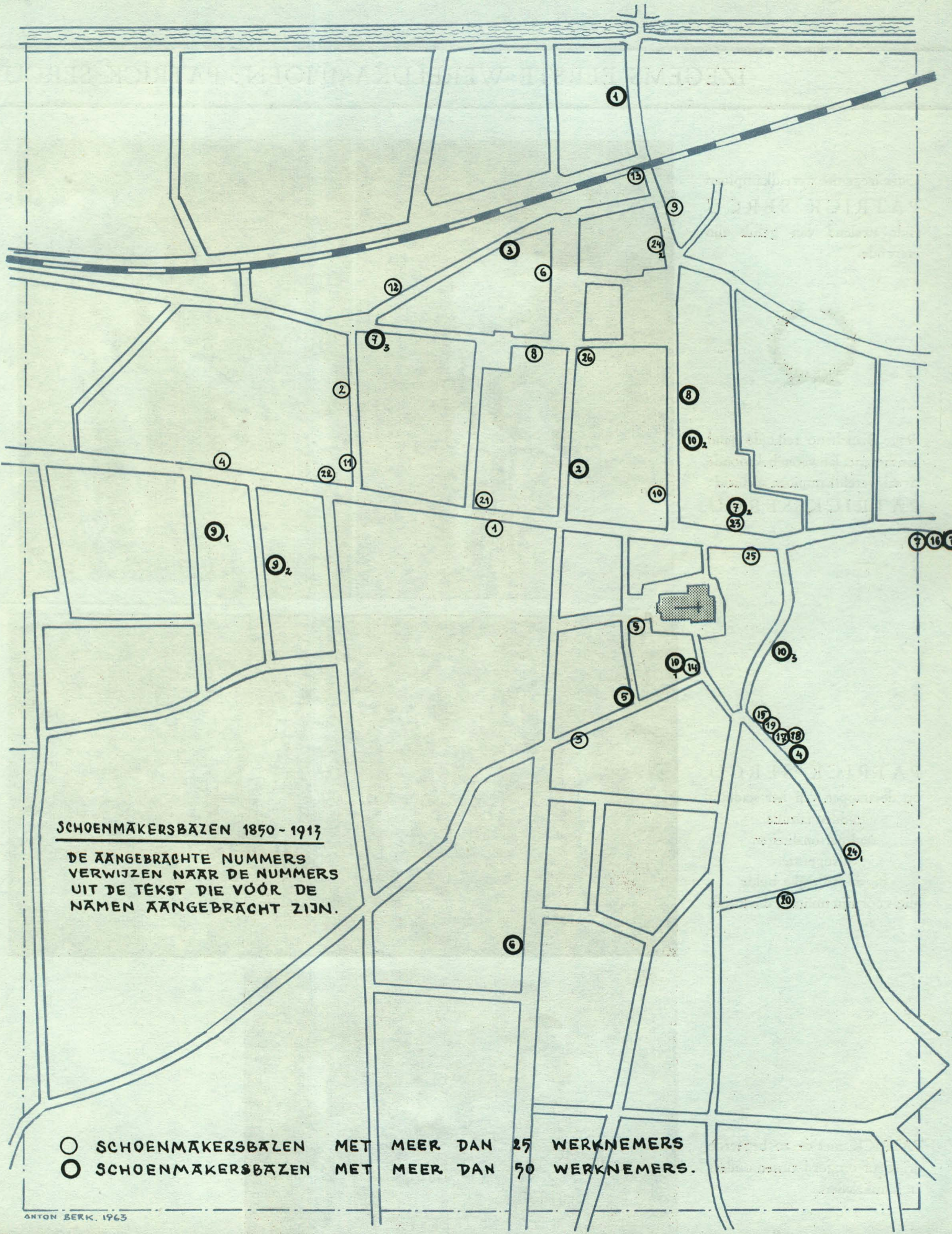
Bonmama geboren te Moeskroen op 14.5.1835 is er gestorven op de Mont-à-Leux op 21.9.1918 en haar zoon Léon, kon van de bezetter, geen pas krijgen om er de begrafenis bij te wonen.

4. DEFAUW BROEDERS - Theophile geboren te Izegem de 2.6.1860 en er overleden de 29.3.1901, echtgenoot van Eulalie Van Landeghem, geboren te Kachtem op 11.5.1861 en te Izegem overleden de 5.12.1902, woonde in de St Hiloniusstraat nummer 11. Léon geboren te Izegem de 16.6.1862 en er overleden de 22.8.1910, echtgenoot van Mevr. Eugenie Pieters geboren te Meulebeke op 29.3.1876 en overleden te Brussel op 18.2.1919, woonde op 't Kasteelke, in de Krekelstraat. Later woonde hij in de Gentstraat, nummer 56, waar hij is overleden. Het huis dat hij had laten bouwen op de Steendam en dat thans bewoond is door de Juffrouwen Defauw, zijn dochters, was klaar doch hij heeft het niet kunnen bewonen. De Gebroeders Defauw kochten in 1884 de cichorijast van Jules Declercq op de Steendam, en omvormden die ast in een schoenfabriek. Sindsdien is die fabriek reeds drie keer vernieuwd en vergroot geweest.

5. VANDOMMELE BROEDERS - Richard geboren te Izegem de 3.4.1877 en er overleden de 30.9.1941; Theophile geboren te Izegem de 17.3.1881 en er overleden de 29.12.1957 en Oscar geboren te Izegem de 22.4.1882 hebben omstreeks 1900 de schoenmakerij van hun vader, Emiel Vandommelé-Deblaere, overgenomen, en werkten in het ouderlijk huis. In 1910 hebben ze zich geïnstalleerd in een fabriek gelegen op de hoek van de Kruis- en Hondstraat en twee jaar later kochten ze een partij bloot land, in de Albertlaan, waarop ze een moderne schoenfabriek lieten bouwen. Reeds in 1905 was de firma "Epéron d'Or" bekwaam om mee te dingen op de nationale tentoonstelling te Tourcoing, alwaar ze met een zilveren ereteken werd bekroond.

6. VANDENBERGHE BROEDERS - Amand geboren te Izegem de 6.12.1865 en er overleden de 7.3.1946; Camiel geboren te Izegem de 10.6.1867 en er overleden de 6.1.1937 en Bruno geboren te Izegem de 30.8.1875 en er overleden de 24.3.1949, opvolgers van Eduard Vandenberghe-Muyle werkten een tijd in de ouderlijke doeninge. Omstreeks 1900 hebben ze zich geïnstalleerd in de Brugstraat en een paar jaar later een moderne fabriek gebouwd langs de zuidkant van de vaart.

SCHOENMAKERSBAZEN 1850 - 1913

DE AANGEBRACHTE NUMMERS
 VERWIJZEN NAAR DE NUMMERS
 UIT DE TEKST DIE VÓÓR DE
 NAMEN AANGEBRACHT ZIJN.

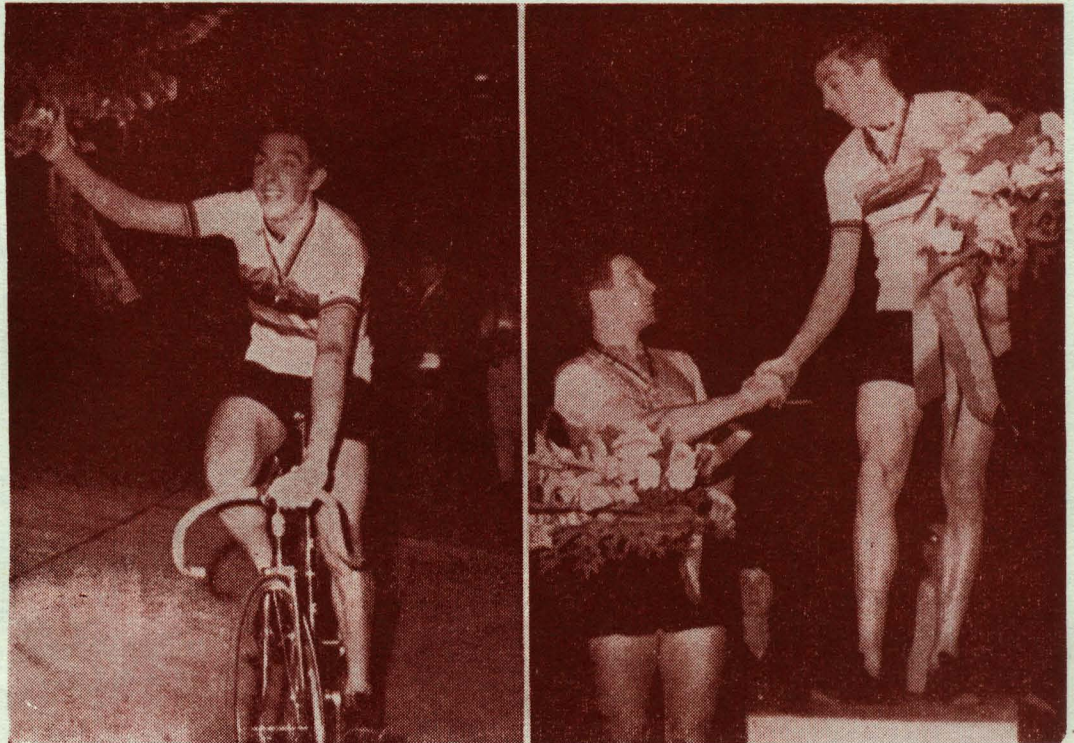
- SCHOENMAKERSBAZEN MET MEER DAN 25 WERKNEMERS
- SCHOENMAKERSBAZEN MET MEER DAN 50 WERKNEMERS.

IZEGEMS EERSTE WERELDKAMPIOEN: PATRICK SERCU

Onze Izegemse wereldkampioen
PATRICK SERCU
rijdt stralend van geluk zijn
eronde.

Serge Bianchetto reikt de hand
aan zijn met lauweren bekronde
rivaal wereldkampioen snelheid:
PATRICK SERCU

PATRICK SERCU
op de trappen van het stadhuis
midden familie,
stadspersoneel
en supporters
bij de stedelijke hulde
juist vóór zijn militaire dienstitijd.

PATRICK met de zo begeerde
driekleur omgord tussen ouders
en familieleden.

Izegems eerste Wereldkampioen P. Sercu.

Niemand vermoedde dat de kleine PATRICK SERCU toen hij te Roeselare geboren werd op 27.6.1944, een kleine twintig jaar later reeds wereldkampioen snelheid zou zijn. Wat vader Albert zal gedroomd hebben staat nergens geboekt, maar dat hij in zijn kleine spruit een toekomstige flinke renner zag, staat ongetwijfeld vast als een paal boven water. De baby werd knaap, liep school en kreeg al gauw zijn eerste fiets met een echte "koersgids". Hij genoot de bewondering van klasmakkers en vrienden die Patrick met grote hunkeroen bekeken. Hij was net een echte renner, maar ja.... zo 'n vader, zo 'n zoon!

Na zijn lagere middelbare studiën in Pecq en Roeselare begon onze jonge kampioen te koersen. Vader Albert had nu de tijd om zich heel ernstig de training van zijn zoon ter hand te nemen. En wat een training? Maar na korte tijd werden de strenge eisen met lauweren bekroond. Na een tijdje gereden **te hebben** bij de niet aangeslotenen kwam de eerste grote toetreding. Op 18 april 1960 werd Patrick lid van de B.W.B.

Bilan van de wegkoersen:

In 1960: 30 koersen - waarvan 6 eerste 2 tweede 5 derde
In 1961: 39 koersen - waarvan 24 eerste 6 tweede 4 derde
In 1962: 3 koersen - 3 overwinningen.
1 april 1962: Patrick wordt LIEFHEBBER (en niet voor de grap!)
In 1962: 28 koersen - waarvan 11 eerste 3 tweede 1 derde 1 vierde
In 1963: 28 koersen - waarvan 8 eerste 3 tweede 3 derde 3 vierde

Op 15 mei 1960 deed hij zijn intrede in de piste, waar hij dit debuut met een zege kon bekronen. Het was een flink begin. Hij verschijnt in Gent, Roubaix, Brussel, Antwerpen en Luik. In juni 1961 werd hij tweede te Rocourt achter Frennet in de nationale snelheidskampioenschappen, en tevens deelname te Zurich aan de wereldkampioenschappen. Op 12 januari 1962 vestigt hij een record over de 500 Meter vliegend vertrek met 29"4/5. In het nationale kampioenschap ploegkoers eindigde hij tweede samen met Beheydt.

Op 23 februari werd wereldkampioen Bianchetto geklopt in de twee reeksen. Op 10 juni 1962 wordt Patrick KAMPIOEN VAN BELGIE snelheid liefhebbers. Op 16 december van hetzelfde jaar wordt hij, samen met Romain Deloof KAMPIOEN VAN BELGIE in ploegkoers.

Patrick ging verder, en behaalde een derde nationale trui te Brussel op 15 februari 1963 in 't OMNIUMKAMPIOENSCHAP. Te Rocourt behaalde hij een tweede maal het NATIONAAL KAMPIOENSCHAP snelheid liefhebbers op maandag 5 augustus 1963 en werd WERELDKAMPIOEN SNELHEID 1963. Voor P. Sercu vertrok om zijn militaire dienstplicht te vervullen, werd hij ten stadhuize ontboden en gehuldigd. Na zijn kampioenschap 1963 werd hij begin september in een veel grootsere hulde betrokken en nogmaals ten stadhuize ontvangen. Op woensdag 9 oktober jl. werd onze kampioen ontboden door generaal Wagner, Chef van de generale Staf van het Leger en Patrick mocht, omwille van zijn wereldkampioenschap de medaille van sportverdienste ontvangen uit de handen van de generaal. Natuurlijk was die welkom, alsmede de daaraan verbonden verlofperiode. Patrick, nog veel sportgenot, veel lauweren en veel succes in Tokio. A.B.

Peetje Ghekierens beenhouwerij

We kennen allen de Marktstraat als 't verlengde van de Brugstraat en als enige belangrijke verkeersader die Izegem met het noorden verbindt. Deze straat heeft zodoende een zeer gunstige ligging en is daarom ook de winkelstraat bij uitnemendheid. Daarom is en was ze steeds de voornaamste handelsstraat van onze stad. Iedereen weet ook dat er in de Marktstraat veel gewinkeld wordt. In die straat is alles te krijgen wat een Izegenaar maar kan verlangen, uitgenomen.... auto's, landbouwmachines en... vers vlees. 't Is immers reeds vijftig jaar geleden dat er in de Marktstraat nog een beenhouwerij gestaan heeft. Deze beenhouwerij was een doeninge uit de jaren 1600. Tijdens haar lang leven heeft ze al de huizen van de straat weten afbreken, herbouwen of moderniseren en zij... ja zij bleef haar oud en eenvoudig uitzicht behouden en juist daarom een woordje meer over

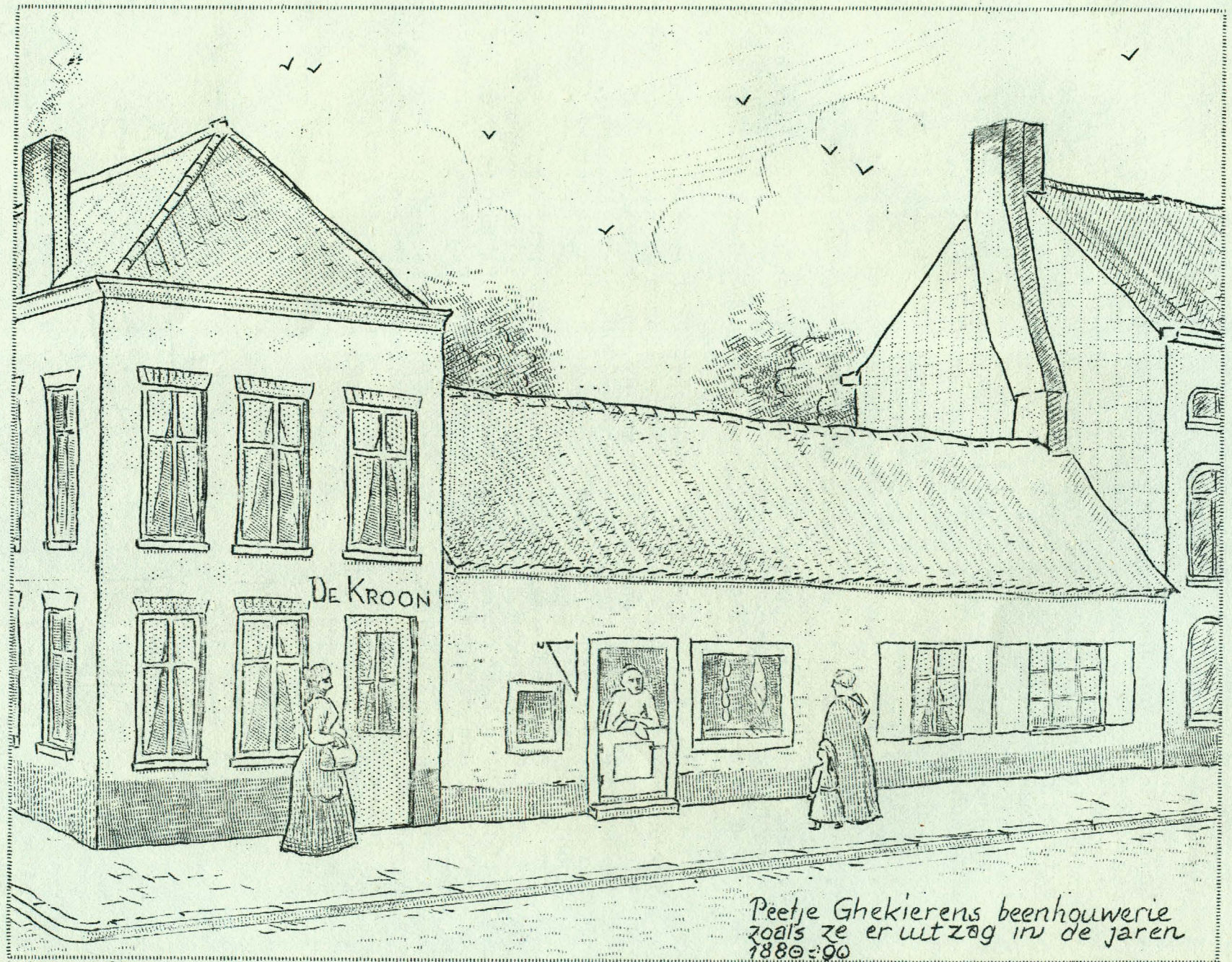
PEETJE GHEKIERENS, BEENHOUWERIJ.

Dit huis was geen kunstmonument uit de tijd van Lodewijk XIV of welke stijl ook. 't Was slechts een eenvoudig en ouderwets boerenhuis, zoals we er nog aantreffen in de Kempen of meer bepaald in "Bokrijk". 't Was eerder laag, had een groen bemost pannedak en een gevelbreedte van twaalf meter. Het noorderlijk deel was het woonhuis en had twee vensters langs de straatkant. Het ene, had een houten raam en zes vensters, 't andere zat gevat in een ijzeren raam en had er heel wat meer. Achter beide vensters waren er wit-blauw geruite gordijntjes gespannen, die samen met de ruwe en groen geschilderde "plaffe-teuren" (waterluiken) het ouderwets karakter van de beenhouwerij nog sterker en schilderachtiger deden uitkomen.

In de warme zomermaanden moest het vlees koel gehouden worden. Nu zouden ze de grote stukken vlees in een frigo hangen en daarmee gedaan. Ten tijde van Peetje Ghekiere moesten de frigo's nog uitgevonden worden en zo hing hij zijn stukken vlees in zijn "beste kamer" want deze was noordwaarts gelegen, kreeg alleen in de voormiddag een beetje zon en bleef dus heel koel. Aan de zuidkant hadden we dan de beenhouwerij zelf. De mensen gingen er binnen langs een halve deur. Ze spreken van een halve, in feite was het een deur uit twee delen. Over dag stond de bovendeur altijd open en de benedendeur diende in 't bijzonder om de straathonden buiten te houden, en anderzijds om door 't belteken Peetje te verwittigen dat er klanten in zijn beenhouwerij binnen gekomen waren.

Aan de linkerkant van de voordeur was er een venstergat van ongeveer 60 cm vierkant, aan de rechterkant was er een ietwat grotere venster maar gemaakt in dezelfde trant. Het waren eigenlijk geen vensters maar MUURGATEN, er zat immers geen glas in. Gans de dag stonden ze open zowel in de winter als in de zomer.

ANTON BERK.

Peetje Ghekierens beenhouwerie
zoals ze er uitzag in de jaren
1880-90

's Avonds werden deze muurgaten dichtgemaakt met een soort van vast bord dat van aan de binnenkant werd ingezet en vastgemaakt. Op sommige dagen bemerkten de voorbijgangers, aan een uitstekende en draaibare muurhaak naast de voordeur, een ossekop of een koeiestaart hangen ten titel van reclaam.

Enkele vleesprijzen uit die jaren:

'n Koeipoot	40 ct.	I kg worst	1,60 - 1,80 F
I kg spoevlees	1,50-1,75 F	I kg roastbeef	2,80 - 3,00 F
I kg schouderstuk	2,00-2,25F	I kg lever	I F

In dien tijd waren er te Izegem vier beenhouwerijen:

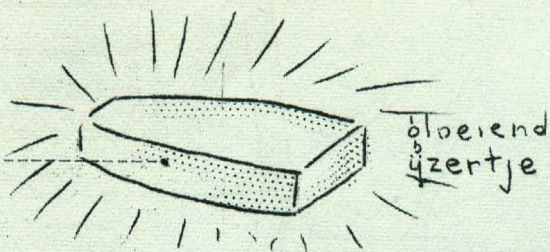
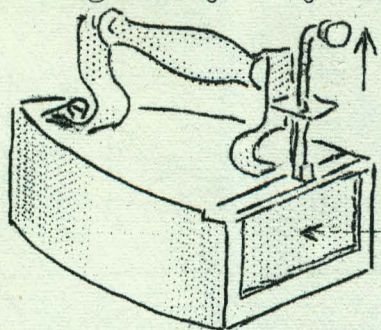
1. Peetje Ghekiere in de Marktstraat.
2. Petrus (Pitten) Berlamont in de Menenstraat (nu het huis van bakker Kindts).
3. Berlamont in de Roeselarestreet, juist over de Arend, naar de Wijngaardstraat toe.
4. Vandecapelle (beenhouwer en herbergier)woonde in de "Kroon" en had als bijnaam "Dikke Sikketon". De ingang van de herberg was in de Marktstraat. De ingang van de beenhouwerij was in de Roeselarestreet.

't Huis van Peetje Ghekiere was niet alleen een bekende beenhouwerij naast de andere die gans Izegem in dien tijd van vlees moesten voorzien maar men kon er ook roetkaarsen bekomen. Om de drie maanden maakte Peetje een 2000-tal roetkaarsen. Deze waren ongeveer een 20 cm lang en een duim dik. Ze werden verkocht aan 25 ct 't stuk.

Waar toe de oud-Izegemnaars die kaarsen gebruikten?

Wanneer ze verkouden waren werd de roetkaarse gewarmd en aan de buitenkant van de neus gewreven voor 't slapen gaan, ofwel werd een dikkere laag op een grauw papier gesmeerd en op de borst gestoken voor ze te bed gingen.

Ook werd de roetkaars gebruikt - en dit zeer graag - bij het strijken. Om aan bepaalde kledingsstukken een zekere vastheid en tevens een bepaalde glans te geven werd bij het strijken zulke roetkaars gebruikt. Dit werd dan aan de vlakke kant van het strijkijzer gesmeerd, goed verdeeld en eens dat 't strijkijzer van een gloeiijzertje of van gloeiende bakkerskolen was voor-

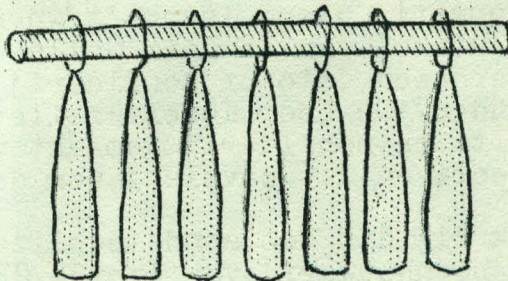

zien kon de belangrijke strijk van 't zo gewaardeerd kledingsstuk beginnen.

Bij baby's werd roetkaars gebruikt om de stoelgang te bevorderen. De roetkaars verving de suppositoires van heden. Ock werden deze kaarsen voor verlichting aangewend.

Peetje had voor 't vervaardigen van deze roetkaarsen een speciale bak van ongeveer 70 x 40 x 30 cm en daarin was een koperen stel bevestigd die de kaarsvormen in negatief bevatte. Hij maakte zijn kaarsen in een kot achteraan de noordkant van zijn woonhuis.

De wick eindigde niet zoals bij gewone kaarsen het geval is, maar wel in een lus. Door die lussen werd dan een stokje gestoken en zo werden de roetkaarsen dan ten titel van reclame in de beenhouwerij opgehangen.

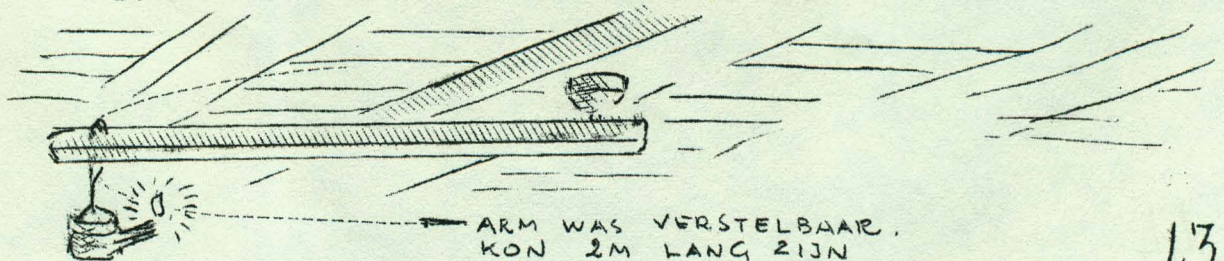
't Zal nu wel honderd jaar geleden zijn dat Peetje Ghekiere zijn beenhouwerij betrokken heeft in de Marktstraat en dat de klanten er dagelijks binnenstapten.

Ze betraden de twee treden, staken de halve deur open en daar rinkelde een belleke.

't Binnenzicht van de beenhouwerij was nog meer ouderwets dan de voorgevel. Alle muren waren witgekalkt en de zwarte vloer bestond uit grote, ruwe tegels uit natuursteen. De zoldering bestond uit ruwe, bruingerookte planken en dikke, onbewerkte balken die met de jaren gebruind waren van vet- en oliedamp.

De zoldertrap was in ruw hout en onder die trap stond een lange witgeschuurde houten tafel waarop de stukken vlees lagen. Op een andere tafel stond een weegschaal naar oud model. Dat was nu 't enige meubilair die in deze plaats van ruim vier bij vier meter te winden was.

's Avonds werd de ganse beenhouwerij verlicht met één petroleumlamp, die de ouderwetse olielante kwam vervangen.

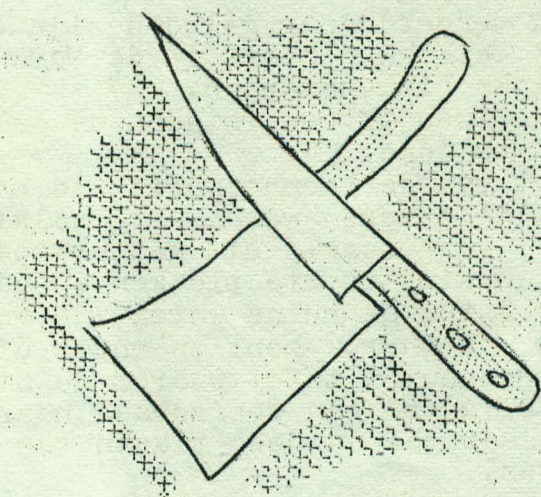
Nu zouden er zeker vier, wellicht vijf elektrische lampen nodig zijn om zo 'n ruimte te verlichten, maar Peetje vond één lamp reeds voldoende. Die lamp was echter vast aan een lantestok van ongeveer 2 meter lengte en kon gedraaid worden in alle richtingen, zodat Peetje die lamp kon stellen op de plaats waar hij ze vandoen had.

Die oude beenhouwerij was een stuk van ons HEEM. Met de eerste oorlog werd ze gedeeltelijk afgebroken door de eigenaar J. Grillet, om te verhinderen dat deze plaats als logies zou dienen voor de Duitse soldaten. Alleen de voormuur bleef staan.

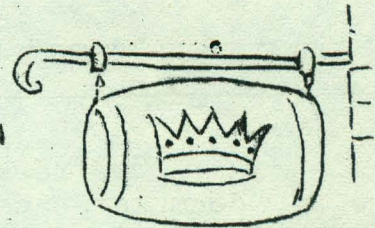
In 1923 heeft ook de overgebleven voormuur de plaats moeten ruimen en op het erf verzezen twee nette herenwoningen. Nadien, werd deze naar de markt toe, omgewerkt in winkel. De plaats waar de beenhouwerij stond is nu 't woonhuis van de heer J. Grillet en de winkel van de heer Callebert-Naert.

Nergens werd een foto of schilderij van de voornoemde beenhouwerij gevonden. De heer Jozef Grillet, kleinzoon van Peetje Ghekiere, heeft een schilderij gemaakt van het huis dat hij zo goed gekend heeft en dat zovele jaren door zijn grootvader werd bewoond.

't Is dank zij dit bestaande schilderij dat nevenstaande schets van de beenhouwerij van Peetje Ghekiere kon tot stand komen.

Herberg "De blauwe Kroon"

Op de tekening van Peetje Ghekierens beenhouwerij bemerken we links van deze woonst een herberg met name "DE KROON". Lange jaren heette die herberg "De blauwe Kroon" en was ook beenhouwerij (en herberg samen.)

In de Mandelbode 9.12.1960 heeft E.H.P.Declercq (+) een artikel gewijd aan deze herberg dat we thans in zijn geheel laten volgen:

Te Izegem op de Knok rechtover "Den Hert" op de hoek van de Marktstraat en de Roeselarestraat stond de herberg "De blauwe Kroon" reeds vermeld in 1746. Toen behoorde zij toe aan CHRISTIAN VERHULST en staat in het "Landtbouck" van Izegem aangestipt onder nummer 103. De stichtingsdatum was 1626 en de herberg noemde eertijds "De Ketele".

"De blauwe Kroon" was een oud gebouw met een verdieping en diende tevens tot beenhouwerij en herberg. De gevel droeg nog het spoor van een witte kalklaag, waarmede hij eens netjes werd gekleurd. Langs de Marktstraat had "De blauwe Kroon" een ouderwets venster met kruisraam en een ingangsdeur. Langs de Roeselarestraat waren twee gelijkaardige ramen en eveneens een ingangsdeur. En aan de herberg, in dezelfde straat, paalde de beenhouwerij, het slachthuis en de stalling.

Zoals alle andere herbergen hing boven de ingangsdeur een houten uithangbord of enseigne. Voor de tijd van de Franse revolutie waren de huizen niet genummerd. De uithangborden speelden een belangrijke rol en wezen op de aard van het bedrijf, dat in de woning was gevestigd. Aan bierhuizen werd soms een kroes een vat of een kruik gehangen of op het uithangbord geschilderd, bij kleermakers een schaar, bij schoenmakers een laars, enz. Tijdens de Franse revolutie moesten alle opschriften in de Franse taal worden opgesteld.

In 1779 was PIETER JAN DE BLOCK de herbergier van "De Croone".

In de loop van de 19de eeuw was "De blauwe Kroon" bewoond door VANDECAPELLE-MORTIER. Constant Mortier, gehuwd met Marie-Leonie Vandecapelle, wiens broer Theodoor als vrijwilliger zich had laten inlijven bij de Pauselijke zouaven, stichtte bij het ontstaan van de Pelichystraat een brouwerij en brouwde bruin en blond bier in vaten. Het was de tijd dat bier in flessen nog onbekend was. Men rolde de vaten bier in de kelder van de herberg en men tapte bier in een kitte. Men bracht de kitte naar boven op de toog van de herberg en schonk het bier in geijkte pinten. Later kwam de bierpomp op de toog in gebruik. Men legde een leden darm tot in de kelder en sloot deze aan de bierton vast.

Omstreeks 1850 was "De blauwe Kroon" het lokaal van de hoedenmakersbazen. De hoedenmakerij was in de eerste helft van de negentiende eeuw met de borstelmakerij en de schoenmakerij een specifiek Izegemse nijverheid. In 1839 waren er een honderdtal hoedenmakers te Izegem maar dit bedrijf slonk stilaan weg door het in de mode komen van de klakken en de zijden hoeden. De laatste Izegemse hoedenmakerijen waren de huizen Van Wtberghe, Werbrouck en Vanmellaerts-Ameys.

In de jaren 1880 was "De blauwe Kroon" bewoond door de beenhouwer Vandecapelle, bijgenaamd "Dikke Sikketon". Zijn weduwe Barbara heeft de herberg opgehouden tot omstreeks 1905.

Nadien werd "De blauwe Kroon" uitgebaat door beenhouwer CYRIEL VANDERHELMS-VANDEBULCKE. Cyriel is een van de eerste geweest, die te Izegem een telefoon had en hij stelde hem ten dienste van iedereen.

Na de dood van Cyriel is de herberg uitgebaat geweest door zijn dochter Irma, die getrouwd was met Florent Deracke. Deze laatste was geboortig van Leers-Nord en werkte bij Henri Vercaemert aan de duivenringskens.

Tijdens de oorlog 1914-18 bezetten de Duitsers de Bank van Kortrijk (nu de Société Générale). Het was daar dat men een reispaspoort moest aanvragen, zo men Izegem wilde verlaten. In de "Scheinstubbe" werkte een zekere Jozef, een Duitse onderofficier. Hij was ingekwartierd bij de juffrouwen Vandeputte in de Nieuwstraat. Op zekere dag had die Jozef aan een burger een pas afgeleverd mits een goeie fooi, op een tijdstip dat alle reispassen geschorst waren. Die overtredding kwam aan het licht en zou streng gestraft worden. Jozef nam de vlucht... Hij kon niet verre zijn. Dadelijk werd geheel het blok huizen afgezet. Soldaten hielden de wacht in de Markt-, Zottinne-, Roeselare- en Nieuwstraat. De belegering duurde drie dagen. Alle huizen werden afgezocht, tot zelfs de stallingen van "De blauwe Kroon". Twee soldaten drongen er binnen, gewapend met een riek. Zij moesten geen driemaal in de stroobussels priemen, of de uitgehongerde Jozef kwam te voorschijn en werd in hechtenis genomen.

Op 15 oktober 1925 diende de heer Eugeen Carpentier een verzoekschrift in bij het Schepencollege om "De blauwe Kroon" die zijn eigendom was, te mogen vervangen door een winkelhuis. Het werd hem toegestaan, maar aan de kant van de Roeselarestraat moest het nieuw gebouw 1,20m. achteruit om de straat te verbreden.

Zo verdween "De blauwe Kroon".

Z.E.H. Kan. Deken Jos. SOBRY.

Z.E.H. Sobry werd geboren te Veurne op 5 augustus 1886 uit een gekende en vooraanstaande familie. Te Veurne liep hij school in het college en te Veurne zou hij, mits een paar onderbrekingen, verblijven tot aan zijn 40ste jaar. In de geschiedenis van het college van Veurne, wordt Joseph Sobry vermeld, eerst als flink student, die in 1904 laureaat werd. In ditzelfde jaar was Henri Lamiroy, onze latere bisschop van Brugge, laureaat te Kortrijk en in het bisschoppelijk examen van 1904, zien we Joseph Sobry op de tweede plaats voor Latijnse redevoering, terwijl Lamiroy onbedreigd de eerste prijs wegkaapte. Beiden werden later studiemakkers toen ze, op het einde van hun seminarietijd, allebei naar Leuven werden gestuurd om de Godsgeleerdheid verder te studeren.

Midden deze harde studies werd Joseph Sobry te Luik priester gewijd op 28 maart 1910. Twee jaar nadien, in juni 1912, promoveerde hij tot doctor in de Godsgeleerdheid en in december 1912 kwam hij naar zijn geboortestad terug als leraar van de Rhetorica en de Poësis in opvolging van Z.E.H. Karel Sobry, die wij later gekend hebben als pastoor van de H. Hartparochie te Izegem, waar hij op 4 augustus 1954 overleed.

De oud-studenten van professor Sobry zijn het eens over hun oud-leraar: schrandere kop, energiek man van de daad, bezielde en vroom priester. Maar de glansperiode uit de professorale loopbaan van Joseph Sobry is de eerste wereldoorlog geweest. Veurne lag achter het front, maar Veurne werd af en toe beschoten en principaal Jozef Delbaere - gestorven als directeur van Ave Maria te Izegem - zag zich verplicht het Middelbaar Onderwijs van zijn college naar Frankrijk over te brengen. Professor Sobry, die naar Montluçon was uitgeweken, trok een deel van de gevluchte Veurnse studenten tot zich. In het college van de Maristen te Montluçon organiseerde Joseph Sobry het humanioraonderwijs. Hij rechte er uitstappen in, stichtte een wekelijkse Lettergilde en Sprekersbond en gaf een maandblad uit.

In 1919 was Joseph Sobry terug in het gehavend college van Veurne, waar hij gans de tijd van de heropbouw bleef, nl. tot augustus 1926. In de 14 jaar van zijn professoraat heeft Joseph Sobry een schare vooraanstaande persoonlijkheden helpen vormen.

Mgr. Waffelaert benoemde Joseph Sobry in 1926 te Brugge. Men had daar iemand nodig die in de gewijzigde omstandigheden van na de eerste wereldoorlog tot de volksmassa zou kunnen gaan. Deken Sobry denkt graag terug aan deze Brugse jaren, omdat het de tijd was van zijn eerste apostolaat in de parochie, waarvoor hij zijn schoonste werkkraft heeft gegeven.

En midden zijn vele werk vond hij nog de tijd om mede te werken aan de "Ora et Labora reeks" der Paters Benediktijnen van Steenbrugge en om mee te doen met het werk "Geloofsverdediging" waarin hij in 1934 een brochure liet verschijnen met de titel "Over verschijningen".

In juli 1937 werd Joseph Sobry pastoor benoemd te Nieuwkerke en vier jaar later, nl. in juni 1941 te Moorslede. Op 20 juli 1948 werd hij pastoor van St. Tillo te Izegem in opvolging van Z.E.H. Emiel Van Cappel.

We hebben gedurende vijftien jaar een organizator aan het werk gezien. Organizator allereerst, die het materiële van het kerkgebouw behartigde. Hij was organizator ook van het geestelijk leven in de parochie: eredienst tot O.L.Vrouw van Banneux, de verering van Maria Goretti en Dominiek Savio, de twee beschermers van de jeugd, jeugd voor wie hij het speelplein van Wallemote kocht. Daarnaast de warme belangstelling en energieke steun aan de groeperingen voor K.A. en het ontspanningsleven op de parochie. De nieuwe pogingen om het kristelijke leven aan onze moderne tijden aan te passen vonden in deze 77-jarige een entoesiast verspreider. Niet te verwonderen dat Mgr. de Bisschop, pastoor Sobry belastte met de zware taak van de oprichting van de dekenij Izegem in november 1953. Velen dachten dat hij zou verzinken in het vele administratief werk, doch Deken Sobry was iemand die woekerde met zijn tijd en zijn talenten.

Op zondag 7 juli 1963 sprak Z.E.H. Deken Sobry een speciaal dankwoord uit in alle missen van op de kansel en dat was dan het begin van zijn rustperiode.

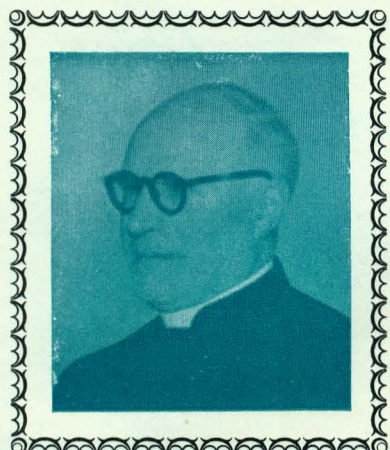
Hij is naar Veurne teruggetrokken, waar hij zijn jeugd eens sleet, om nu ook zijn laatste levensjaren daar door te brengen.

Het zal voor de Izegemnaren een dankbare geheugenis zijn aan de eerste Deken van de Izegemse christenheid die 15 jaar van zijn 53-jarig priesterleven sleet binnen de muren van "Boos Izegem" om de "vlijtige ende boze" inwoners de goede weg te wijzen.

"Ten Mandere" wenst aan Z.E.H. Kan. Deken Joseph Sobry een welverdiende rust in zijn vaderstad en nog veel jaren.

Z. E. H. KAN. DEKEN JOZEF SOBRY

Z. E. H. KAN. DEKEN JOZEF SOBRY

° VEURNE 5 oogst 1886
Priester 18 maart 1910
Pastoor te Izegem 20 juli 1948
1ste Deken v. Izegem 6 nov. 1953

Z. E. H. DEKEN 50 JAAR PRIESTER (24-4-60)

1. Optocht van de Jubilaris naar de kerk.
2. De gevierde en personaliteiten tijdens de academische zitting.

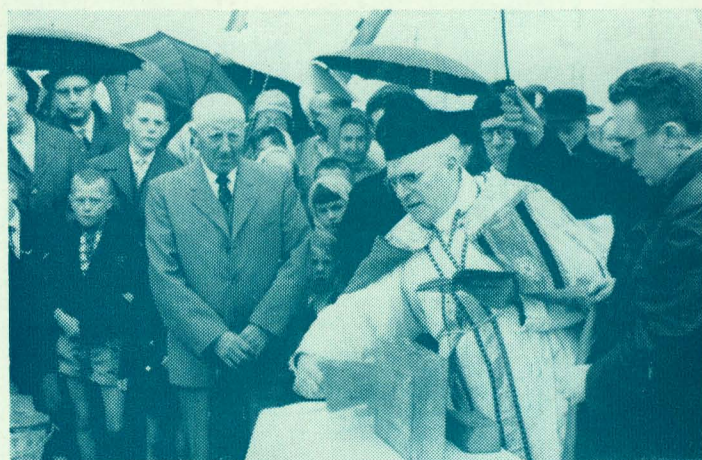
BIJ HET HONDERDJARIG BESTAAN VAN DE ST.-TILLOKERK (1955)

zien we Z. E. H. Deken in de dekenale kerk de priesterwijdingen bijwonen van twee parochianen : E. H. Fr. Vercaemert en E. H. K. Missiaen.

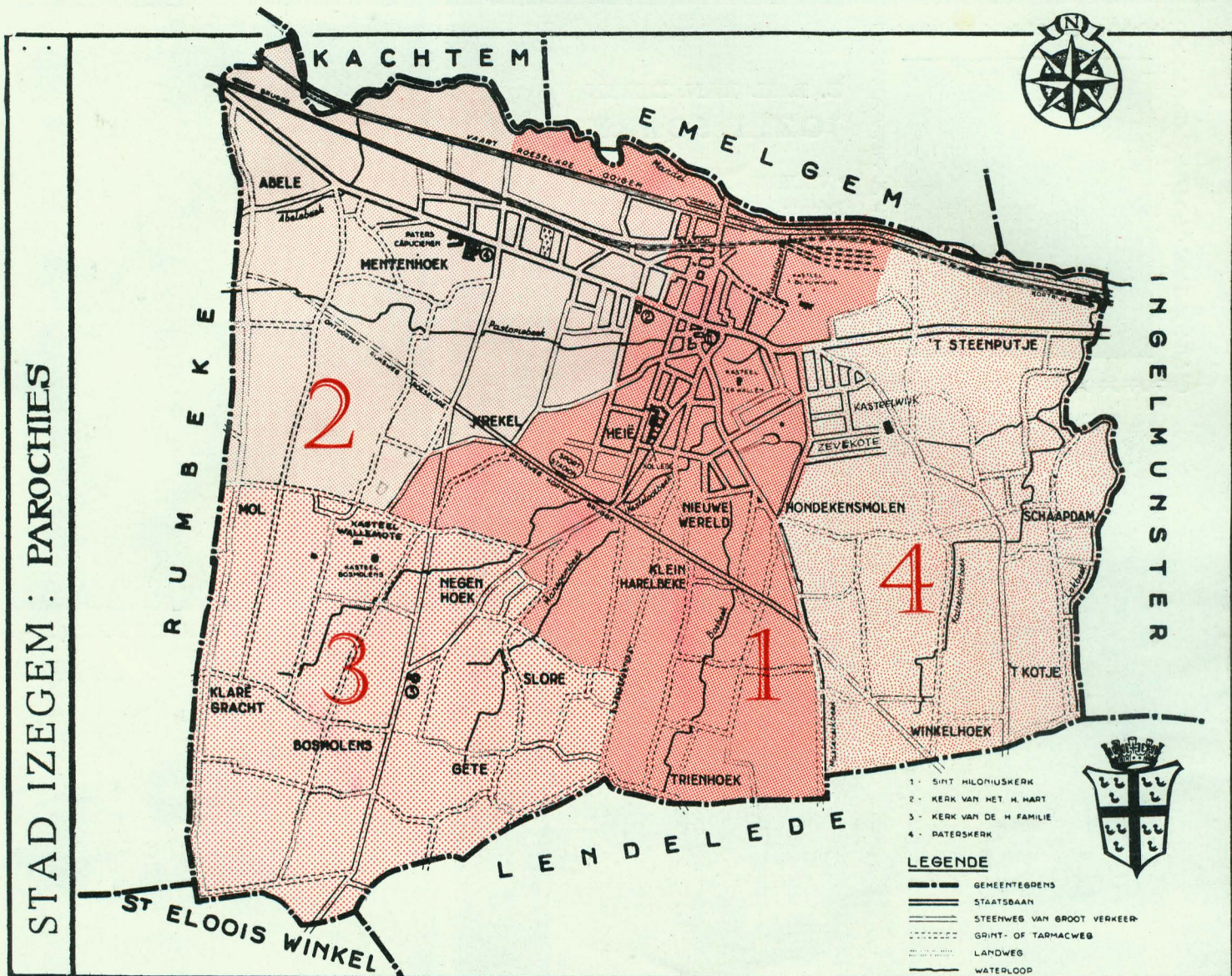
WIJDING VAN DE NIEUWE KLOK « MARIA »

Op zondag 5 maart 1961 werd door Z. E. H. Deken de nieuwe klok gewijd. 't Was de laatste die hij wijdde in de St.-Tillokerk.

EERSTE STEENLEGGING ST.-RAFAELSKERK (16-7-61)

1. 't Metsen van de eerste steen.
2. Zegening van de in opbouw zijnde werken.

1 = PAROCHIE VAN ST.-TILLO

2 = PAROCHIE VAN HET H. HART

sedert 29- 5-1941

3 = PAROCHIE VAN DE H. FAMILIE

sedert 21-11-1941

4 = PAROCHIE VAN DE H. RAFAËL

sedert 1-10-1963

Een oude prochie werd gevierendeeld.

Wanneer de benedictijnermonnik, Sint Tillo, rond 640 naar Izegem kwam, werden door zijn geestelijke zorgen, de bewoners van ons stuk Mandelvallei gekerstend en bekeerd. Hij bouwde er een eerste kerk op de Knok, daar waar nu de St. Tillokerk nog staat. Izegem was toen parochie, voor zover we reeds in die tijd van "parochie" mogen spreken.

Na acht jaar - bij de dood van St. Eloi, bisschop van Noyon en Doornik - verlaat de eerste pastoor zijn christenheid, om kluizenaar te worden in Auvergne en wordt de zielzorg der nieuwe parochie overgelaten aan Ierse Benedictijnermonniken die hier in West-Vlaanderen (Gits?) een klooster hadden.

Jaren aan een stuk bleven hier ter stede " PROCHIE ENDE PRINSDOMME " één geheel, hoewel dat Izegem heel vaak van bisdom veranderde. We waren eerst aan Doornik, dan aan Gent, daarna aan Brugge. Toen onder BONA PARTE, in 1794 MGR. FELIX BRENART (XVIIe bisschop van Brugge) stierf, werd " le Département de la Lys " en " le Département de l'Escaut " kerkelijk onder 't bestuur van de bisschop van Gent geplaatst. We zouden veertig jaar aan Gent blijven.

Slechts in 1834 (reeds onder Leopold I) werd door Paus Gregorius XVI het bisdom Brugge opnieuw opgericht met MGR. FRANCISCUS RENATUS BOUSSEN als XVIIIe bisschop van 't voornoemde bisdom. Intussen had Izegem zijn titel van "prinsdomme" verloren, maar kerkelijk gezien, bleef het nog steeds één parochie: SINT TILLO-PAROCHIE (ook SINT HILONIUSPAROCHIE). Eerst in de XXe eeuw kwam de verandering.

In 1907 werd E.H.E. JACOB, door 't bisdom verzocht een grenslijn te maken op Izegems grondgebied om zodoende een scheiding te trekken tussen de parochies van "Juffrouw Angillis kerk(e)" en de bestaande parochiekerk. E.H. Jacob was nogal schraperig in 't geven. De "vetste brokken" bleven aan de grote kerk. Op 29 mei 1907 werd hijzelf pastoor benoemd op de parochie met haar krenterige grenzen. De grensmaker werd herder op de nieuwe parochie van " 't klein kerksken " dat H. HARTPAROCHIE werd gedoopt.

Het H. Hart, samen met St. Tillo en de parochies van Lendeledede en Winkel St. Eloi verloren allen nog een stuk toen bij koninklijk besluit van 25.II.1941 een derde parochie op Izegem kwam, op de wijk Basmolen. De eerste pastoor aldaar was een geboren Izegenaar Z.E.H. GODFRIED VANDEPUTTE. Deze derde parochie werd H. FAMILIEPAROCHIE gekerstend.

Sedert I.IO.1963 werd gans de oostkant van onze gemeente als nieuwe parochie aanzien. Dit is nu de vierde parochie op Izegems grondgebied. Ze kreeg de naam van ST.-RAFAELPAROCHIE en E.H. FERRY is er de d.d. pastoor.

Bijgaande kaart geeft een duidelijk beeld van de kerkelijke indeling van ons klein " BOOS IZEGEM " in vier afzonderlijke parochies.

Actueeltjes

- Z.E.H.Kan. Deken JOZEF SOBRY ging rust nemen in zijn oude vaderstad VEURNE. Hij was sedert 1948 pastoor geweest van St.-Tilloparochie te Izegem en sedert 1953 eerste deken van de Izegemse christenheid. " Ten Mandere " wenst hem een deugd-doende rust.
- Op zondag 28 juli 1963 werd Z.E.H.Kan. André KINDT, ingehuldigd als nieuwe deken op St.-Tillo. Aan de nieuwe Herder wensen we een vruchtbaar apostolaat in onze goede stede van " Boos Izegem ".
- " STATIEKERMIS " sloot zijn poorten met een zeer originele SCHOENTJESWORP, waaraan volgens de kleur van de bemachtigde trofeeën prijzen verbonden waren. 'n Initiatief dat herhaling verdient.
- Onder de kermisweek werd door de stedelijke kultuurraad een tentoonstelling geopend onder het motto " IZEGEMS KUNSTBEZIT ". Niettegenstaande het slechte weer, kreeg deze tentoonstelling meer dan 2000 bezoekers, waaronder zelfs een groot deel vreemden. Als we weten dat deze expositie alleen kunstwerken liet bewonderen en het op die manier gezien, slechts voor een beperkter publiek te smaken was dan de Heemkundige tentoonstelling van een paar jaar terug, mogen we aannemen, dat deze expositie in opzet en resultaat volledig slaagde. We hopen ook stellig dat deze tentoonstelling nog herhaling zal kennen.
- Het eerste deel van de Brugstraat zal weldra EDUARD DIERICKSTRAAT genoemd worden naar huldiging van de promotor van de stedelijke schoennijverheid. " Ten Mandere " dankt hierom zeer hartelijk het Izegems gemeentebestuur om het gevolg dat het heeft willen geven aan de vraag die door de heemkundige kring werd gesteld een klein jaar geleden.
- Alvorens Mgr. BUYSE de tweede zitting van het tweede Vaticaans Concilie bijwoonde, bezocht hij familieleden en vrienden in zijn goede vaderstede. Hij is de enige geboren Izegenaar die dit huidige Concilie bijwoont.
- Voor 't eerst in zijn annalen kon Izegem op een wereldkampioen bogen. PATRICK SERCU, zoon van de ex-renner Albert Sercu, werd wereldkampioen voor snelheid bij de liefhebbers. Hij veroverde de zo begeerde trui door een prachtige zege vóór Serge Bianchetto.
- Met brio ging hier ook het 3de HERFSTMUZIEKFESTIVAL door. 't werd een festijn voor oor en oog. 'n Speciale vermelding voor de Koninklijke Harmonie " St. Michiel " uit Bree en " De Trommelaeren van Roesendaele " uit Roosendaal om hun zo geslaagde demonstratie op de Grote Markt.

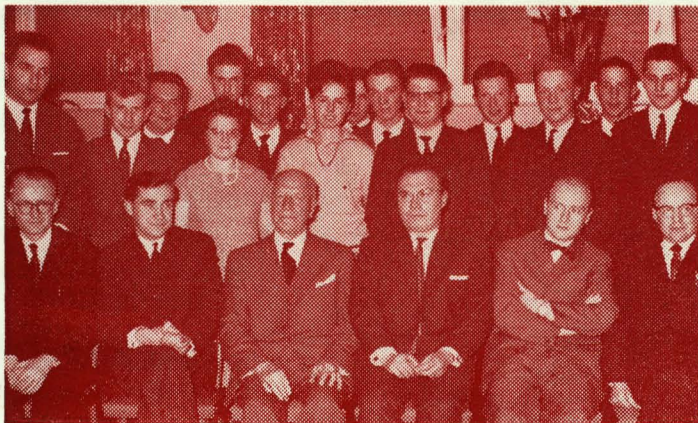
- De Izegemse annalen vermelden niet alleen voor de eerste maal een wereldkampioen maar ook voor de eerste maal een SCHOENPRINSES. Op 22 september 1963 werd juffrouw Jacqueline HIGGINS uit St. Amandsberg deze titel toegewezen. Naast een schuimwijnprinses te Hoeilaart en een scheldeprinses te Ruppelmonde, een katoenprinses te Gent en een hopprinses te Poperinge, mag onze SCHOENSTAD nu ook bogen op een eerste schoenprinses.
- Op 26 september 1963 stierf te Roeselare de heer PIETER TANGHE, directeur van de stedelijke nijverheidsschool en ex-directeur van de gemeenteschool. In zijn 13-jarige loopbaan heeft hij gestreefd naar een innerlijke en materiële verbetering en verfraaiing van deze avondschoon school en heeft het beste gegeven van wat hij aan schoonmenselijkheid en dynamisme bezat. Hij was de derde directeur van deze stedelijke instelling.
- Wat "Ten Mandere" in een vorig nummer citeerde, nl. dat de heer JULES SINTOBIN, 50 jaar in dienst van de stad Izegem stond, werd nu op zaterdag 26 oktober 1963 officieel herdacht. De zaal van het vredegerecht was ietwat te klein om de vele genodigden te herbergen. Na een rede van de heer J. Tytgat, sprak de heer Loncke, afgevaardigde van de heer Gouverneur, een woordje tot de gevierde. Vanwege de stad werd aan de burgemeester een prachtige chinese vaas aangeboden en daarna werd hij op daadwerkelijke wijze in de bloemen gezet. 't Feest werd beëindigd met een bal in de zaal Magic in de Statiestraat.
- Sedert 1 oktober 1963 is Izegem één parochie rijker geworden. Gans de oostkant van onze stad is nu St.-Rafaëlparochie en E.H. Gerard FERIJN is er d.d. pastoor.
- De letterkundige E.H. Felix DALLE, werd benoemd tot nationaal redacteur van 't weekblad "Kerkelijk Leven" te Antwerpen. Thans is onze Izegemnaar geen Kortrijkzaan meer, maar hij is nu inwoner geworden van de Brabostede.

Clichés «Wekelijks Nieuws»

INSTALLATIE VAN Z. E. H. KAN. DEKEN ANDRÉ KINDT

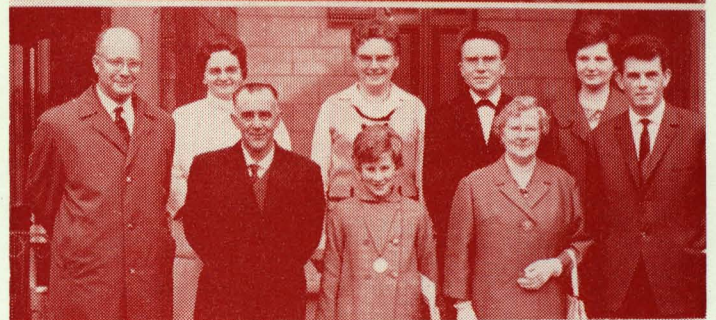
1. Onze honderd en één-jarige François Kesteloot biedt de nieuwe deken een plant aan.
2. Tijdens de stoet v. l. n. r. :
Z.E.H. K. Denys,
Z.E.H. Kan. Kindt,
Mgr. Vangheluwe,
Z.E.H. Vervenne.
3. Na de ontvangst van
Z.E.H. Dekan ten stadhuize.
4. De overhandiging van de sleutels
aan de kerkdeur.

DE LAUREATEN VAN 'T LEERLINGENWEZEN
met burgemeester, leraars en bestuur.

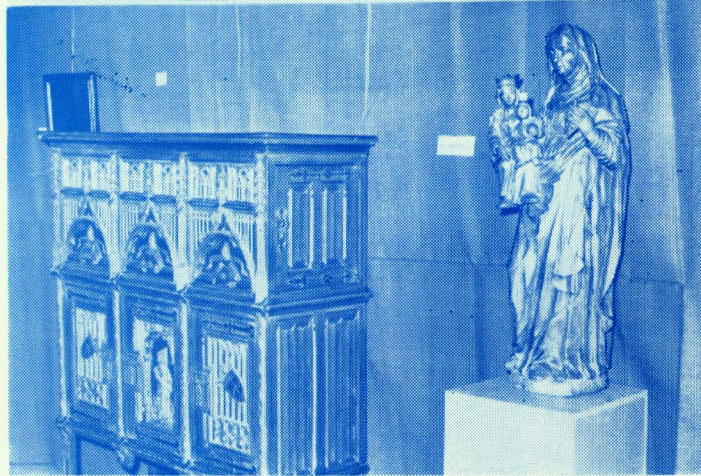
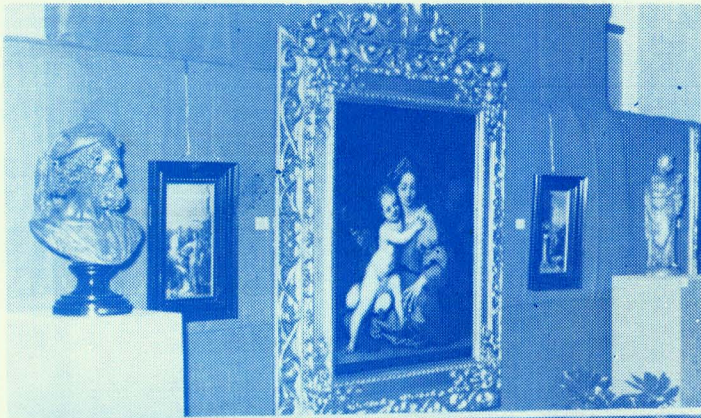
Op 28 juli sloot de Statiekermis de feestelijkheden met een **SCHOENTJESWORP**. Wat al herrie bij groot en klein!

PLECHTIGE PRIJSUITDELINGEN SCHOOLJAAR 1962-63

1. De laureaten van 't Vrij Technisch Instituut.
2. Juffr. Rosa Verschoot laureate van de Gemeenteschool.
3. De laureaten van 't Sint-Jozefscollège.

ACTUEELTJES

Cliché «Het Wekelijks Nieuws»

Twee zichten uit de tentoonstelling «IZEGEMS KUNSTBEZIT» die doorging in de zalen van 't stadhuis gedurende de kermisweek 1963.

1

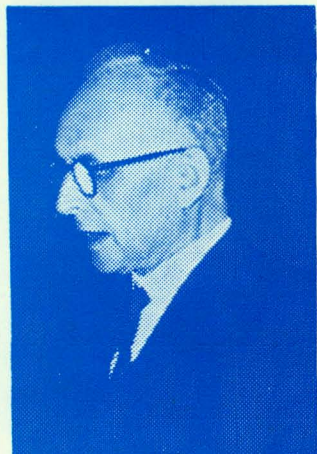

2

1. De laureaten van de Stedelijke Nijverheidsschool (1962-63).

2. Een eerste stralende Izegemse SCHOENPRINSES tussen haar eredames.

↑
De muzikmaatschappij van Bree die de eerste prijs in de wacht sleepte.

←
De Heer PIETER TANGHE, directeur van de Stedelijke Nijverheidsschool die ons op 26.09.63 ontviel.

→
De Heer Burgemeester opent plechtig de Izegemse Jaarmarkt

Clichés: «De Weekbode»

Op 24 november 1963 vierde de Koninklijke Harmonie der Congregatie haar 110-jarig bestaan. Nog nooit waren er zoveel genodigden aan tafel gegaan, als tijdens deze laatste St. Cecilia viering in zaal NELE het geval was. We hopen dat deze harmonie, die de ziel gewoest is van de oude culturele bloei in onze stad, dat zo onder de leiding van haar huidig bestuur een zonnige en vooral "muzikale" toekomst mag tegemoet gaan... met vaste pas naar de 125.

De nieuwe kerk aan de BOSMOLENS schiet wel heel goed op, maar er zal toch geen Kerstais gevierd worden in het nieuw gebouw. Laten we hopen dat Z.E.H. Vanwijnsberghe in dit "WIT KERKSKE" z'r toekomst jaar, als eerste mis een PAASMIS zal mogen celebreren.

In de gemeenteraadzitting van 30 nov. 11. werd de heer Pieter DERIEUW, architect, aangesteld als opvolger van de heer Pieter TANGHE, als directeur van de stedelijke nijverheidsschool. Hij wordt de vierde directeur van deze instelling.

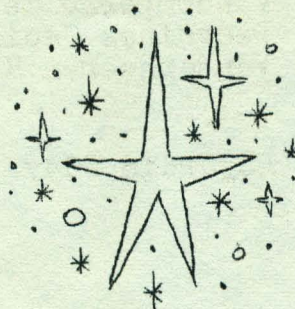
Binnenkort zal de studentenbond VLAAMS EN VROOM zijn honderdjarig bestaan vieren. We hopen dan aan onze leden, een historisch overzicht te kunnen geven, van deze zo ijverige bond, die zoveel activiteiten op zijn 100-jarenoud repertorium mag boeken. We denken hier graag terug aan de talrijke STERRESTOETEN en TONEELVERTONINGEN die onder hun impuls mochten doorgaan.

In de STEDELIJKE MUZIEKAKADEMIE werden er van staatswege twee medailles uitgereikt:

- 1° aan Roland Wynant, graad van uitmuntendheid, 95%, sax - alt.
- 2° aan Gerard Claeys, graad van uitmuntendheid, 95%, zang.

DE LEDEN VAN "TEN MANDERE" mochten voor het werkjaar 1962-63, geen DERDE nummer meer verwachten, Daar we wat laat waren met nummer één, hebben we gedacht, dat het wel best zou zijn, op 't einde van 't jaar een DUBBEL NUMMER te laten verschijnen, om dan met de lente van '64 een eerste nummer van onze VIERDE jaargang te laten het licht zien.

Daar het een dubbel nummer betrof, werd dan ook bijzondere zorg besteed aan de LIJVGHEID ervan.

EEN GEBOREN IZEGEMNAAR BISSCHOP VAN LAHORE: MGR. R. BUYSE

WAPEN VAN IZEGEM

WAPEN VAN MGR. BUYSE

Z. H. EXC. MGR. ROGER BUYSE
bij zijn benoeming als Bisschop van Lahore 12-6-1947

PAROCHIALE HULDE BIJ DE EERSTE HEEMKEER VAN DE IZEGEMSE BISSCHOP (21-7-1950)

Z. H. Exc. Mgr. R. BUYSE wordt door de geestelijkheid te zijnen huize afgehaald.
We bemerken : Z.E.H. J. Sobry, Mgr. R. Buyse, E.P. Herman (Frans Vandewalle v. Izegem)

Mgr. R. BUYSE tijdens de Plechtige Hoogmis in 't hoogkoor van de St.-Tillokerk.

NADERE KENNISMAKING MET... MGR. ROGER BUYSE O.F.C.

Wij zouden als bewoners der Mandelgouw zeker te kort schieten moesten wij niet in deze conciliaire tijd, één van Izegems levende, nederige groten: Mgr. Marcel Buyse O.F.C., een paar bladzijden gunnen in "Ten Mandere".

Wie is Mgr. Buyse?

Voor de oudere lezers is dit wellicht een overbodige vraag, voor de jongeren echter past een antwoord. Zijne Excellentie is een rasechte Izegemnaar. Hij was het derde kind van wijlen Henri Buyse en Elodie Vandekerckhove. Vader was aannemer in de de Pélichystraat en de verdere kinderen waren Michel(+), Adrienne, woonachtig te Rijsel, Louis fotograaf te Angers en Jerome(+). Geboren de 22.8.1892 trok de kleine Marcel weldra naar de "Broederscholen". In die jaren echter zou een ongeluk hem bijna het zicht ontnemen: ongebluste kalk kwam in zijn ogen terecht en na verzorging en genezing trok Marcel verder op naar de "Wezeschool" dicht bij de deur. Reeds vroeg hoorde hij de roepstem van de Heer en niettegenstaande de zwakheid van zijn gezicht (Mgr. draagt nu nog een bril met "sterke" glazen) een hinderpaal scheen te zijn op die weg, zette hij door. Een onverzettelijke wilskracht, en een bewonderenswaardig vertrouwen, trekken die hem nu nog kenmerken, overwonnen alle moeilijkheden.

Nog geen dertien jaar begon hij in 1904 te Brugge in de Bouveriestraat zijn Humaniorastudies in het Serafijncollege der Paters Capucijnen. Daar reeds leerde men hem kennen als de werker met hand, hart en hoofd. Op 20.9.1910 trad hij binnen in het noviciaat der zelfde Paters te Edingen als Frater Roger en sprak er zijn geloften uit de 21.9.1911. Hij ontwikkelde er verder zijn rijke geestesgaven en bereikte het priesterschap op 20.5.1917. De oorlogsjaren remden weinig zijn opgang want hij werd door zijn oversten naar Rome gestuurd om er aan de Gregoriaanse Hogeschool de studie van de Godgeleerdheid te voltooien. Ze kwam juli 1922 en behaalde Pater Roger het doctoraat in de Theologie.

Was Pater Roger docter geworden, toch was in hem nimmer zijn jeugddroom verzwakt: missionaris wilde en zal hij worden.

Op 30.10.1922 vertrekt hij dan ook voor de eerste maal uit Izegem naar de verre Panjab-missie in Pakistan, deel van het vroegere Brits-Indië. Vijf en twintig jaar lang zou hij daar missioneren met hart en ziel. Eerst als rondreizend missionaris, dan als professor aan het inlands seminarie te Missouri om te eindigen als sekretaris en grootvikaris van het bisdom Lahore. Hij diende onder de bisschoppen Mgr. Fab. Eestermans en Mgr. Hect. Catry om zelf op 12.6.1947 zijn benoeming tot 6de bisschop van Lahore te ontvangen uit de handen van Z.E. Paus Pius XII. Zijn uitverkiezing tot het volle priesterschap kwam in een periode dat gans India en Pakistan kookten en het toneel waren van soms afschuwelijke en Oosters-gruwelijke wredeheden. Maar Mgr. 59 Buyse hield het hoofd koel en zijn bekwaamheid als perfect administrator samen met zijn vroeger geciteerde gaven maakten dat de nieuwe bisschop het roer der Kerk in Panjab met yaste hand hield

en alle schade tot een minimum kon herleiden. Meer zelfs, de missie tot hogere en diepere bloei bracht.

Het moet ons dan ook niet verwonderen dat Mgr. niet kon aanwezig zijn op het huldebetoon dat de stad Izegem aanbood ter gelegenheid van zijn aanstelling tot bisschop, dit op 26 en 27 oct. 1947. Mgr. werd geconsacreerd te Lahore door de aartsbisschop van New-Dehli en zou pas naar België komen wanneer de rust een weinig was hersteld in zijn bisdom.

Reeds zestien jaar leidt onze Izegemse missiebisschop aldus een der voornaamste diocesen van het oude Indië. Maar rusten doet hij niet. Benevens zijn zware taak als bisschop van Lahore, is hij ook sekretaris van de Bisschoppelijke Commissie voor Schoolproblemen in West Pakistan; hij stichtte het klein Seminarie "St. Mary" in 1948 waarvan P. Gothard nu bestuurder is. Zo mocht Mgr. nu de vreugde smaken uit die instelling reeds drie inlandse priesters te zien vertrekken. Verder riep Mgr. in de laatste jaren de Broeders van Liefde van Maastricht om het Lager en Middelbaar Onderwijs verder uit te bouwen evenals de P.P. Jezuieten (Belgische) om een Internaat voor universitaireren op te richten, een taak die hij ook toevertrouwde aan de Zusters Franciscanessen. Voor zijn inlandse zusters stelde hij statuten op zodat deze onafhankelijk kwamen te staan en nog beter werk konden verrichten bij die arme in kasten verdeelde massa.

Nu is Mgr. deelnemer aan het tweede Vatikaans Concilie en treedt er op als spreekbuis der Pakistaanse bisschoppen. Mgr. is 71 jaar; de last der jaren drukt hem maar hij kent geen versagen. Het heeft Z.H. Paus Paulus VI behaagd onze Izegemse Concilievader een helper te geven, een hulpbisschop, ook zeer bekend te Izegem, nl. Mgr. Alfons Felicissimus Raeymaekers (gewijd 19.10.63). Met dit tweespan zal de missie van Panjab zeker nog hogere bloei tegemoet gaan.

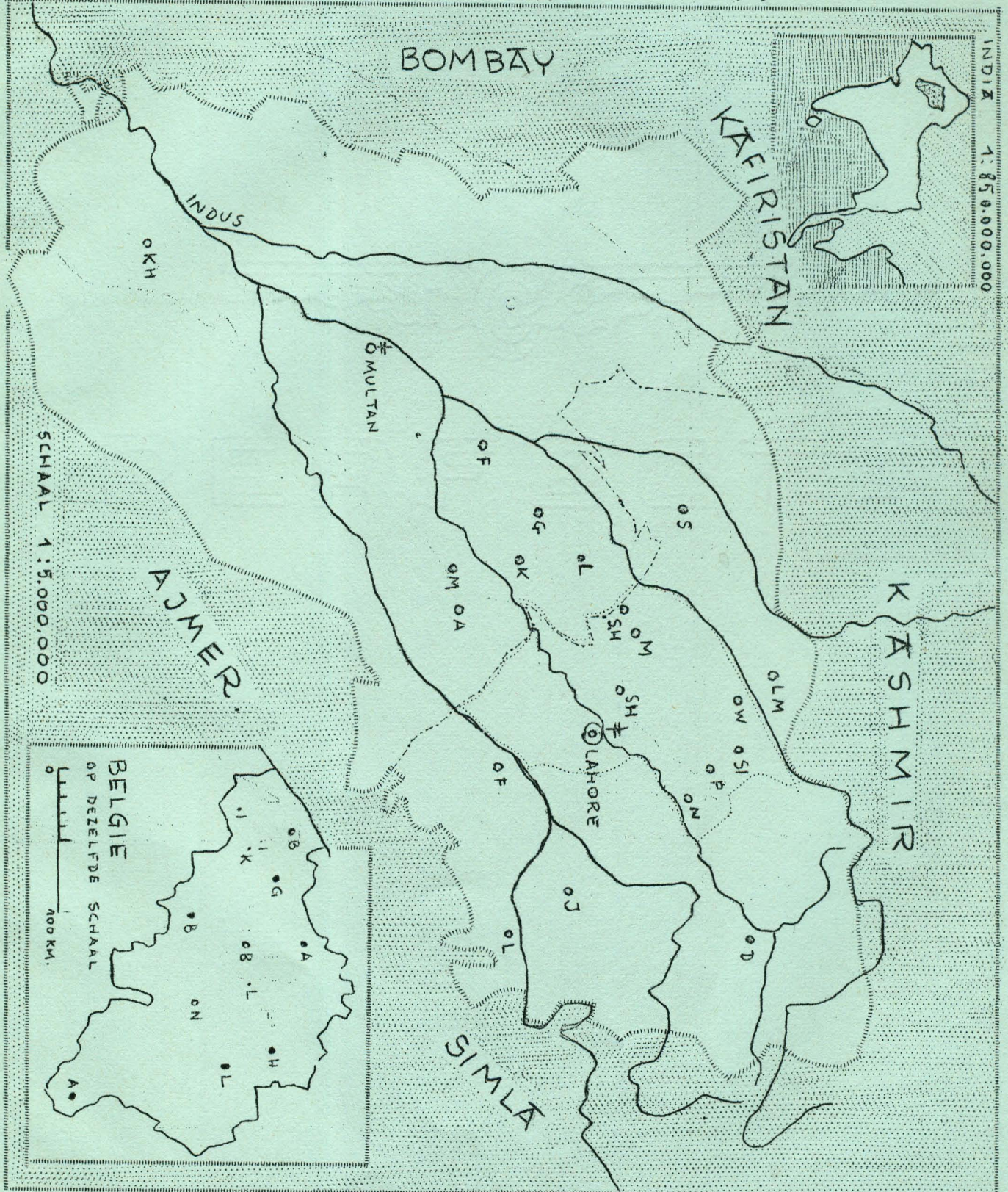
Het Wapen van Monseigneur.

Zoals elke bisschop bezit ook Mgr. Buyse zijn schild met kenspreuk. Doorgaans verraadt dit symbool een deel der persoonlijkheid van de eigenaar. We mogen gerust zeggen dat onze missiebisschop ook hierin geslaagd is.

Zijn kenspreuk is: "Sentire cum Ecclesia". Hierdoor wil Mgr. enerzijds beklemtonen dat hij ten volle meeleeft met de Kerk door het vormen van plaatselijke priesters en anderzijds dat het zijn betrachtning is de leken in Pakistan te brengen tot K.A.; actieve deelname aan het leven der Kerk.

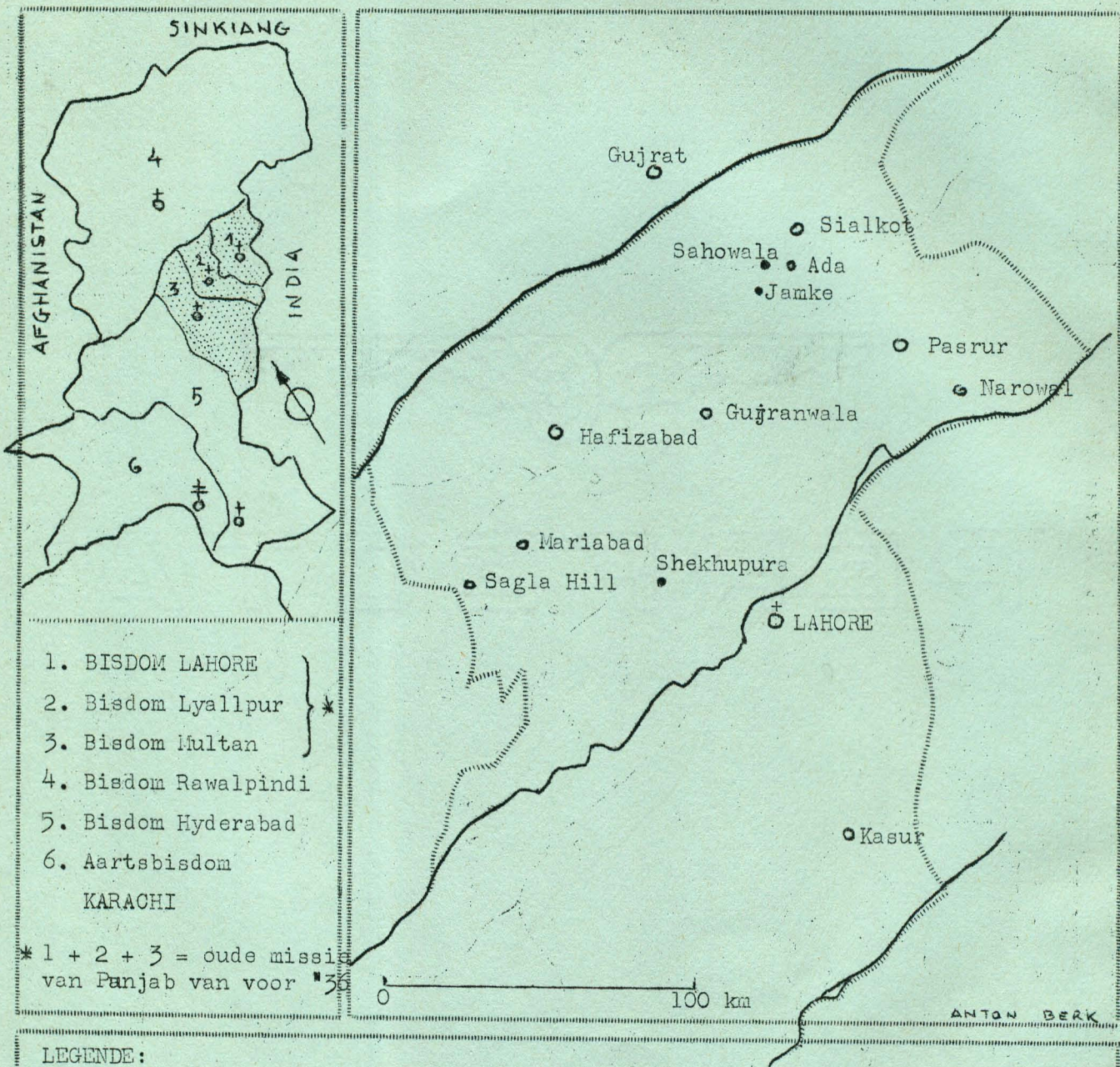
Kleur van het wapen: goud en hemelsblauw. Deze kleuren duiden op het geestelijk tijdelijk welzijn dat hij nastreeft voor zijn diocesanen, deze betrachtning wordt nog geaccentueerd door het kruis dat er overheen loopt. Centraal bevindt zich dan het stadswapen van Izegem. Hiermee duidt Mgr. op zijn geboortestad en drukt zo tevens zijn vertrouwen uit op de steun van de Izegemse bevolking.

DE PANJAB-MISSIE : ..... Voor 1936. ----- na 1936. .... In 1963

DE BIJGAANDE LEGENDE VINDT U OP DE VOLGENDE BLADZIJDE ONDERAAN.

ANTON BERK.

LEGENDE:

In 't bisdom MULTAN

- A = Antoniabad
- F = Francisabad
- G = Gojra
- K = Khualpur
- KH = Khanpur
- L = Lyallpur
- M = Montgomery

In 't bisdom LAHORE

- D = Dalhousie
- F = Ferozepore
- L = Ludhiana
- LM = Lala Musa
- M = Marabad
- N = Narowal
- P = Pasrur
- S = Sargodha
- SH = Shekhupure
- S.H = Sangla Hill

- SI = Sialkot
- W = Warizabad
- J = Jullundur

- ..... Bisdomgrens
- grenslijn in 1936
- ..... huidige grens
- ~~~~~ waterloop
- ⊕ bisdom
- andere missiepost

Het diocees van Mgr. Buyse.

In het N.W. van het onmetelijke oude Indië ligt de provincie Panjab: 380.000 vierkante kilometer met 2.800.000 inwoners. In die provincie lag de "Panjab-missie" der Belgische Capucijnen. Twee seizoenen per jaar: één schroeïend heet en een regenperiode maken dat het land er tamelijk eentonig en naakt uitziet. Geen wouden, veel eindeloze vlakten doorsneden van irrigatiekanaaltjes. Het volk is taai, wilskrachtig en niet afgevend: zij maakten van Panjab de graanschuur van het vroegere Indië.

De groei van deze missie en de ijver onzer missionarissen brachten mee dat de grenzen en de oppervlakte van het bisdom verscheidene keren herzien en verminderd werden.

In 1880 werd Panjab een eigen Apostolisch Vikariaat om op 1.9.86 tot zelfstandig bisdom verheven te worden, met zetel te Lahore. De eerste bisschop was een Fransman (de enige) Mgr. Mouard. Op bijgaand kaartje is de evolutie van het bisdom duidelijk af te lezen. Wanneer Mgr. Catry in 1928 het diocees-roer in handen nam waren er op de 17.000.000 inwoners van toen, een half miljoen bereikt door onze missionarissen. Gevaar dreigde toen Ghandi met zijn leer aanleiding gaf tot opstand en oproer. Gods voorzienigheid echter waakte. Doorzicht, voorzichtigheid en liefde overwonnen alles. De Panjaabse bevolking zag in en bekeerden vloeiden toe. In 1936 waren er meer dan 53000 gedoopten en ruim 32000 geloofsleerlingen. De last werd te groot en op 17.12.36 werd er verdeeld: het Z.W.-deel van Panjab ging naar de Paters Dominikanen; het N.O. bleef aan de P.P. Capucijnen met 32000 katholieken en 30000 Indiërs wonend in 1714 gemeenten. Nu kon weer intenser gewerkt worden. Ondertussen groeide echter ook het streven naar onafhankelijkheid bij de bevolking. In 1938 nieuwe verdeling: het schoonste district wordt afgestaan aan de Mill Hill Paters.

Meer en meer inboorlingen winnen aan gezag; het kastesysteem steekt weer dreigend de kop op evenals aan verlokkelijk voorgesteld communisme dat zich vooral langs de pers laat gelden (ongeveer 20 dag- en weekbladen). Mgr. Catry neemt ontslag en Pater ROGER wordt aangeduid als zijn opvolger. Mgr. Buyse bereikt de volheid van het priesterschap maar ook wellicht de volheid der moeilijkheden. Hij moet het Kerkelijk Bestuur in handen nemen over een streek drie maal zo groot als ons land met ruim 12.000.000 zielen en dat in een periode waarin India onafhankelijk wordt..... In veel plaatsen komt het tot botsingen, relletjes en moord. Ook Lahore staat in vuur en vlam. Geur van verbrande lijken verpest de straten, verdoken moordpartijen hitsen de bevolking op. Panjab gist zo groot als het is... Hetzelfde jaar wordt de grens van het bisdom nogmaals gewijzigd: al wat Indisch is wordt een afzonderlijke Prefectuur en behoort voortaan tot India en wordt bestuurd door de Engelse Paters Capucijnen. Mgr. Buyse stelt zijn afreis naar België uit en gaat met zijn ganse persoonlijkheid aan het werk.

Taktvol, klaarziend, vasthoudend en overtuigd. Weken, maanden gaan voorbij en de toestand klaart op. In de woelige storm heeft het bisdom Lahore stand gehouden. Met vaste hand en veel liefde leidt Mgr. Buyse verder zijn bisdom naar een hernieuwde groei en bloei. Op het feest van Christus-Koning laatstleden vierde men het feit dat de Paters Capucijnen 75 jaar geleden voor het eerst in Panjab aankwamen.

Weldra vertrekt Mgr. van uit Rome weer naar zijn geliefde diocesanen. We wensen hem alle heil in de verdere uitbreiding van het Rijk Gods en verzekeren hem volgaarne ons gebed en onze stoffelijke steun.

R. Leroy

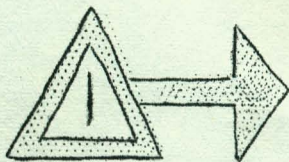
Kringleven

Op 12 september laatstleden hield onze Kring weer een van die zeer geslaagde vergaderingen. De heer M. Verhaest uit Lendelede (wie kent hem nu nog niet?) sprak er over "Brokstukken uit de geschiedenis van Lendelede". In de stemmige zaal Nele waren heel wat liefhebbers en toehoorders opgekomen om deze meer dan interessante voordracht te beluisteren. Langs de toponomie van Lendelede schilderde de kundige spreker ons de geschiedenis van Lendelede (zeer dikwijls verstrengeld met deze van Izegem en andere Mandelgemeenten). Iedereen genoot en was soms verrast bepaalde feiten en gebeurtenissen voor 't eerst te mogen horen. Het was onze Voorzitter, de heer Inspecteur Verholle, dan ook een genoegen de spreker van harte te danken met de hoop hem nog meer dan eens te mogen beluisteren.

Allerzielen 1963 bracht dan de verschillende Heemkundige Kringen van onze Provincie samen te Roeselare. Het werd een buitengewone dag. Roeselare had werkelijk zijn beste beentje voor gezet en we hebben nog wat te leren en te benijden. We beluisterden er de Hr Dr. J. De Smet, ere-conservator van het Rijksarchief te Brugge. Hij handelde over: Het leven der Graven, ontstaan en bedrijvigheid der Handelsforen in de Middeleeuwen. Een gedroomde voordracht en les in de geschiedenis. Daarna had een rondgang plaats in het Stedelijk Museum voor Folklore en plaatselijke geschiedenis. Voor wanneer een dergelijk Izegems initiatief?..... Vervolgens bezoek aan de zeer belangrijke tentoonstelling over handelsdocumenten uit de 17de eeuw in verband met het handelsleven te Roeselare. We troffen daar ook een verzameling aan van al de publicaties onzer Kringen. We zeggen nederig maar toch met een zekere fierheid: "Ten Mandere" mag er zijn, de Mandelgouwe staat haar steke!!

Mogen we nu echter eindigen met een minder prettige vaststelling: nog enkele trouwe leden vergaten hun lidmaatschap te hernieuwen. We zeggen wel: vergaten, want ze volgen trouw ons kringleven. We durven rekenen op hun abonnementsvernieuwing wanneer iemand hen zal komen "lastig" vallen en danken hen hiervoor reeds hartelijk bij voorbaat.

R. Leroy

MEN VRAAGT: .....

PERSONEN DIE FOTO'S IN BEZIT HEBBEN
IN VERBAND MET IZEGEM OF IZEGEMNAREN
UIT WERELDOORLOG I (1914-18) WORDEN
VRIENDELIJK VERZOCHT DEZE IN BRUIK-
LEEN AF TE STAAN AAN VANDROMME ANTOON
BLAUWHUISSTRAAT, 54, IZEGEM.

Ledenlijst 1963

S	Aangenomen School	Bosmolens	
S	Aangenomen School	Lendeledestraat	
S	Aangenomen Meisjesschool	Baronielaan	
S	Aangenomen Meisjesschool	Roeselarestraat, 372	
S	Aangenomen Meisjesschool	Gentstraat, 37	
E	Allewaert Emiel	Roeselarestraat, 37	
W	Allewaert Luc	Marktstraat, 12	
S	Alliet Alfons	Kortrijkstraat, 199	
W	Azou Bernard	Zwingelaarstraat, 8	
S	Baert Adolf	Kortrijkstraat, 136	
W	Baes Walter	Menenstraat, 125	
S	Beele Jozef Adv.	V.d.bogaerdelaan, 32	
W	Behaeghe Jozef	G. Gezellestraat, 10	
W	Bekaert Julien	Bruggestraat, 199	Ingelmunster
W	Bekaert Roger	St.Crispynstraat, 37	
S	Billicuw Carlos	Marktstraat, 5, Izegem	
S	Bogaert Marie-Josée	Kortrijkstraat, 172	
E	Bourez Valère	Kokelarestreet	
W	Bourgeois André Adv.	St. Hiloniusstraat	
S	Bourgeois Erik	P.Verscheldestr., 35	Jette/Br.9
S	Bourgeois Gerard	Roeselarestraat, 129	
W	Bourgeois Jozef	Marktstraat, 29	
W	Bourgeois Florent	Ketelstraat, 5	
S	Bourgeois Léon	Marktstraat, 23	
S	Bovyn E.H.	Dcn Bosco	Kortrijk
S	Buyck Georges	Izegemstraat, 8	Ingelmunster
S	Callewaert Marcel	Lichterveldestr., 28	Zwevezele
S	Christiaens André-Jozef		Izegem
W	Christiaens Daniel	Gentstraat, 2A	Ingelmunster
W	Christiaens Marcel	Eigenhaardstraat, 45	
S	Clarysse Marcel	Nieuwstraat, 3	
S	Claeys Jozef	Manegemstraat, 39	
S	Colpaert Staf E.H.	St. Jozefscollege	
S	Coucke Gerard	Acaciaplein, 27	Ingelmunster
S	Couckuyt Georges	Kachtemstraat, 42	Emelgem
W	Crochon Louis Adv.	Roeselarestraat, 31	
S	Daenens Maurits	Dam, 43	Emelgem
S	Dalle Felix E.H.	Vijverslei, 24, Bos	Kapellen
S	Dalle Michel	Roeselarestraat, 126	
S	David Willy Adv.	Spinolarei	Brugge
S	Debacker Herman	Zwingelaarstraat, 18	
S	Deblauwe Jozef	Daillylaan, 126	Brussel
W	Deblauwe Albert	Princessestraat, 142a	Emelgem
S	Deblauwe Cecile	Slagmeersenstraat, 4	
S	Deblauwe René	Slagmeersenstraat, 54	
W	Debrabandere Laurent	Slabbaerdstraat	
S	Debruyne Michel	Spanjestraat, 14	Rumbeke
S	Debusschere August	St. Hiloniusstraat, 6	
S	Declercq Louis	Vandenbogaerdelaan, 28	
S	Declercq Piet	W. Pieterstraat, 13	
S	Decock Albert	Koebroekstraat	Ruddervoorde

W	Decoopman Albert	Molstraat, 16	
S	Deforche Maurits E.H.	Pastoor	Bovekerke
W	Degezelle Lucien	Nieuwstraat, 6	
W	De Jan Alfons	Gentstraat, 66	
S	Dejonckheere Celest	Kortrijkstraat, 195	
W	Dekeerschieter Désiré	Groeningestraat, 20	
S	Delaey Georges	Nieuwstraat, 10	
S	Delaey Léon	Nieuwstraat, 8	
	Delbaere Jozef	Hoogstraat, 24	Rumbeke
S	Deldycke Robert	Albertlaan, 51	
E	Deltour Paul	Ingelmunsterstr., 117	Emelgem
S	Delvoye André Adv.	Toekomststraat, 1	Kortrijk
S	Demeulemeester Karel	Grote Markt, 26	
W	Demeurisse André	Ter Wallenstraat, 1	
S	De Mey André E.H.	Waversebaan, 35	Oud-Heverlee
S	Demuyne Christiaan	Boomforeeststraat, 22	
S	Demuyne Gustaaf	de Pelichystraat, 49	
W	Denolf René	Roeselarestraat, 17	
S	Denys Jules	W. Pieterstraat, 20	
W	Deprez Alberic	Marktstraat, 34	
S	Deprez André	Slagmeersenstraat, 35	
S	Deprez Georgette	Kokelarestraat, 46	
S	Descheemaeker August	Roeselarestraat, 70	
W	Desmet André	Boomforeeststraat, 44	
S	Devolder Gaspard	Em. Neiryneckstraat, 23	Lendelede
W	Devos Roger	Kappellestraat, 6	Emelgem
S	Dewaele Marcel	Izegemstraat, III	Ingelmunster
S	Dewitte Eric	Molenhoekstraat, 63	
S	Duyck Gerard	Bellevuestraat, 2	
S	Duyck Jozef	G. Gezellestraat, 65	
S	Duyck Walter	Kruisstraat, 27	
S	Duyck André	G. Gezellestraat, 65	
S	Duyck Roger	Tieltstraat	Meulebeke
S	Eeckhout Gabriel	St. Crispynstraat, 38	
S	Eeckhout Guido	Groenstraat	
S	Feys Gerard	Ameyestraat, 1	
S	Feys Rafael	Krekelmotestraat, 130	
S	Franchoo G. Apoth.	Rijselstraat, 169	St. Michiels
S	Geldhof Jozef E.H.	St. Lodewijkscollege	Brugge
E	Geldof Odiel	Slagmeersenstraat, 43	
S	Gevaert Luc	Krekelstraat, 15	
W	Ghekiere-Bouckaert Jules	Menenstraat, 135	
S	Ghekiere Remi	Beukendreef, 9, Merelhof	Kapellen/A.
S	Ghijs André Dr.	Gentstraat, 9	
E	Gilles de Pelichy Bn Rafael	Blauwhuis	
	Gadeyne Guy	B. Danneelstraat, 20	Kortrijk
S	Herreman Jef	Statiestraat, 40	
S	Huyghebaert Jacqueline	Henfstraat, 10	
S	Kemp Achiel	Baronielaan, 2	
S	Kindt A. E.H. Kan.	Kerkstraat, 13	
S	Kemp Fabien	Roeselarestraat, 169	
S	Kerckhof Agnes	Vandenbogaerdelaan, 21	
S	Kesteloot Denis-Michel	Ommegangstraat, 77	

S	Kesteloot Florent	Heyestraat	
S	Lagae Jozef	Menensteenweg, 196	
W	Lagae Wilfried	Neerhofstraat, II	
S	Lagrou Aurel	Knobbaerdstraat, IO	
S	Lannco Jozef	Kortrijkstraat, 184	
S	Lapeire Georges	Groeningestraat, 4	
S	Lauwers André	Menensteenweg, 13	
S	Leenknecht Monique	Blekerijstraat, 139	
S	Lefevre Jozef	Vredestraat, 26	
W	Leroy Robert	Boomforeeststraat, 51	
S	Lezy Mariette	Menenstraat, 179	
E	Louwaeg Etienne E.H.	Vandenbogaerdelaan, 55	
	Lowyck E.H.	Leegweg, 16	St. Andries
S	Malfait André	Stationsplein, 15	Ingelmunster
S	Meerseman Ant.	Statiestraat, 4	Lendeledede
W	Moeyaert René	Gentstraat, 23	
S	Missiaen Camiel E.H.	College	Poperinge
S	Missiaen Tillo	Hondekensmolenstr., 53	
S	Mistiaen André	Zwingelaarstraat, 42	
E	Nonkel Lucien	Koornmarkt, 12	
W	Nuyttens Marcel	Boomforeeststraat, 41	
S	Oosterlynck Jozef	G.Gezellestraat, 57	
S	Openbare Boekerij	Herrebout Joris	St. Eloois Winkel
W	Ostyn André	St.Crispynstraat, 20	
S	Outtier Daniel E.H.	Kerkstraat, 9	
	Parret Wilfried E.H.	St.Godelieveparochie	Ruddervoorde
W	Parret Rafael	St.Crispynstraat, 38	
W	Pauwels Gaston	Ommegangstraat, 76	
S	Peelaers Jaak	Negenhoekstraat, IO	
S	Penninck	Leegweg, 99h	St. Andries
S	Malfait Francine	Ameyestraat, 50	
W	Pruim Pieter	Marktplein, 7	Kachtem
S	Renier Julien	Ommegangstraat, 22	
S	Rijksarchief	Academiestraat, 14-18	Brugge
S	Romel Gerard	Menensteenweg, 51	
W	Romel Julien	Schoolstraat, 2	
S	Romel Georges	Roeselareststraat, 472	
E	Sagon Fernand not.	Gentstraat, 21	
W	Sabbe Carlos	Zuidkaai, 23	
E	Sabbe Guido not.	Koornmarkt, 23	
W	Sabbe Raf	Vandenbogaerdelaan, 26	
W	Sabbe Paul	Bruggestraat, 149	Ingelmunster
	Schacht Yvette	G.Gezellestraat, 31	Emelgem
W	Saelen André	Izegemstraat, 20	Kachtem
S	Seynaeve Jozef	Vandenbogaerdelaan, 93	
E	Sintobin Jules	Vandenbogaerdelaan, 38	
S	Sintobin Noel	Roeselareststraat, 8	
E	Sintobin Octaaf	de Pelichystraat, 8	
S	Sintobin Paul	Menensteenweg	
S	Seys Etienne	Menensteenweg, 274	
S	Spillebeen Hector	Molstraat, IO	
S	Strobbe Gabriel	Groenstraat, 5	
S	Strobbe Gerard	Vandenbogaerdelaan, 65	

S	Strobbe Nicole	Wezestraat, 68	Emelgem
S	Tanghe Roger	Slagmeersenstraat, 59	
S	Terryn Michel	St. Antoniusstraat, II	
S	Tytgat Jozef	Slagmeersenstraat, I6	
W	Vanacker Lucien	Beverenstraat, 35	Ardooie
S	Vanbeckevoort Jacques	Menenstraat, I37	
	Vanbesien Gaspard	G.Gezellestraat, 23	
S	Vancompernelle Béa	Kouterweg, I4	Emelgem
S	Vandecapelle Raoul	Heyestraat, 7	
S	Vandenberghé Raf	Menenstraat, 92	
S	Vandenberghé René	Avenue du Marais, I2	Waterloo
S	Vandenberghé Roger	Krekelmotestraat, 66	
S	Vandenbroucke Carlos	Koornmarkt, 9	
S	Vandenbroucke Guido	Roeselareststraat, 43	
S	Vandenbroucke Roger	Oekenestraat, 8	
S	Vandenbussche Jozef-Clement	Statiestraat,	Ruddervoorde
S	Vandeputte Johanna	Karmelietenstraat, I67	Ukkel-Br. I8
S	Vandevoorde Robert	Statieplaats, 59	Ingelmunster
S	Vandeweghe Marcel	O.L.Vrouwstraat, 22	
W	Vandommele Albert	Roeselareststraat, 230	
E	Vandommele Firmin	Kloosterstraat, I	
W	Vandommele Jan	Kloosterstraat, I	
W	Vandommele Maurits	G.Gezellestraat, 37	
S	Vandoorne Agnes	Roeselareststraat, I54	
W	Vandoorne Jacques	Zwingelaarstraat, IC	
S	Vandorpe Eugene	Dam, 65	Emelgem
W	Vandromme Antoon	Blauwhuisstraat, 54	
S	Vandromme Bert	Ameyestraat, 30	
S	Vanfleteren Georges	Albertlaan, 66	
W	Vangheluwe Daniel	Slagmeersenstraat, 32	
S	Vangroenweghe Adolf	Kortrijkstraat, I8I	
	Vanhaverbeke C. E.H.	Karel Dezwartelaan, 9	Flankenberge
E	Vanhaverbeke Jozef	Statiestraat, 96	Lichtervelde
S	Vanherck Henri	St. Crispijnstraat, 43	
S	Vankeirbilck Abdon	Natienlaan, I	Oostende
W	Vankeirbilck Etienne	Oostrozebekestraat, I	Ingelmunster
S	Vanlerberghe Willy	Kortrijkstraat, II4	
S	Vanneste Arthur	Menenstraat, 48	
S	Vanneste Michiel	Slagmeersenstraat, 69	
S	Vansteenkiste Arthur	Statiestraat	Ardooie
S	Vansteenkiste Maurits	Groenstraat, I6	
S	Vansteenkiste-Vansieleghem	Nederweg, 3I	
S	Verbanck Frans	Roeselareststraat, 88	
W	Verbeke Jozef	Vandenbogaerdelaan, 77	
	Vercamert Agnes	de Pelichystraat, 4I	
	Vercamert Etienne	Lindenhofstraat, I2, Lindebloem-Gistel	
S	Vercamert Raf	de Pelichystraat, 4I	
E	Vereecke Marcel	Slagmeersenstraat, I02	
W	Verfaillie Maurits	G.Gezellestraat, 5I	
S	Verhaest Maurits	Orsestraat, I	Lendelede
W	Verholle Rafael	Heyestraat, 2I	
E	Vermote Walter	Roeselareststraat, I44	
S	Verschoore. Gez.	Krekelstraat, 79	

S	Vieren Daniel	Dam	Emelgem
S	Werbrouck Frans Wwe	Groenstraat, 19	
W	Werbrouck Rafael	P.Benoitstraat, 39	Emelgem
W	Werbrouck Raymond	Grote Markt, 7	
S	Willaert Jules	Heyestraat, 8	
S	Wyffels Rika	Marktstraat, 55	
E	Wylein Seraphin	Slagmeersenstraat	
S	St. Jansboekerij	E.H. Defoort	Kachtem

Vergeet uw lidgeld
voor 1964 niet!
U kunt steeds over-
schrijven op nr 9576

van de
BANK VAN ROESELARE
MARKTSTRAAT
IZEGEM

100 F.